



**Oppilaitosesittely: Lahden konservatorio •
 ESTA Ljubljana 2016 • Musiikin taikaa lakeuksilta •
 Pohjoismainen viulumusiikki 1926–2012 •
 Antoisat vuodet Musiikki- ja draamainstituutissa**

ESTA/Finland in Lahti
Conservatory, Lecture

Vuorovaikutuspäivät,
su 5.2. klo 10–12:
"Establishing a
Healthy Foundation" /
Mimi Zweig

Mimi Zweig: Establishing a Healthy Foundation

Violin performance engages the physical, the psychological, and the musical abilities of the player. Mimi Zweig's fundamental principle of violin teaching, based on natural physical motions nurtured in a non-judgmental environment, embodies all three of these elements of performance. The development of a facile and secure technique begins with physical freedom. This then gives the performer the freedom to play with musical sensitivity and confidence.

Mimi Zweig's currently a professor of violin at the Jacobs School of Music of Indiana University and director of the Indiana University String Academy. Since 1972 she has developed pre-college string programs across the United States. She has given master classes and pedagogy workshops in the United States, Mexico, Canada, Israel, Japan and Europe. She has recently produced StringPedagogy.com, an innovative web-based teaching tool. In the spring of 2006, American Public Television released the documentary, "Circling Around—The Violin Virtuosi" which features String Academy students. The String Academy and Mimi Zweig are recent recipients of a Dorothy Richard Starling Foundation grant which supports the teaching of gifted violinists. Her students have won numerous competitions, and teach and perform worldwide. Perhaps the most well known of her students is violinist Joshua Bell.

SJO



Professor Mimi Zweig at the Indian University Jacob School of Music,
delivers a lecture to students of the Sibelius Academy, Finland. Event date: October 20, 2015.
Screenshot from https://media.dlib.indiana.edu/media_objects/avalon:23002
– published with kind permission of the Trustees of Indiana University.

Jäsenlehti SJO 2017
SISÄLLYS

■ Mimi Zweig: Establishing a Healthy Foundation	2
<i>SJO</i>	
■ <i>Jousiston voimaa, jouset soimaan!</i>	3
<i>Heidi Mantere</i>	
■ Info: yhdistys & jäsenlehti	4
■ SJO onnittelee Sirkka Kuulaa	4
■ Alttoviulukilpailu Tampereella 22.–29.9.2017	5
<i>Atte Kilpeläinen</i>	
■ ESTA Ljubljana 2016	6
<i>Heidi Mantere</i>	
■ HISTORIAA: Konservatorion juuret Viipurissa	10
<i>Eero Pulkkinen</i>	
■ In memoriam Henrik Botvay	13
<i>Timo Holopainen & Sirkka Kuula</i>	
■ Miko Mozartin jalanjäljillä	14
<i>Anni Holopainen & Tanja Wägar</i>	
■ SJO:n Vuorovaikutuspäivät 4.–5.2.2017 Lahdessa	16
■ Vuosikokouskutsu	17
■ Pohjoismainen viulumusiikki 1926–2012	18
<i>Annemarie Åhröm</i>	
■ Tuoreen alttopedagogin ajatuksia...	23
<i>Sameli Vettenranta</i>	
■ Antoisat vuodet Musiikki- ja draamainstituutissa	24
<i>Sara Mäkelä</i>	
■ Musiikin taikaa lakeuksilla	26
<i>Ruut Visti</i>	
■ Kummitus oopperassa	28
<i>Sanna Kainulainen & Katri Kaihola</i>	
■ Kurkikohtaus	30
<i>Lauri Toivio</i>	

Kansikuva: Jousisoitinkansan lailla Ljubljanaassa kasvaneet tulppaanitkin yllättyivät lumesta joka valkaisi Slovenian pääkaupungin ESTA-kongressin aikana viime vuoden huhtikuussa (kuva: Heidi Mantere). Lisää tapahtumasta lehden sivuilla 6–9. ■

Jousiston voimaa, jouset soimaan!

Luettavanasi on Suomen jousisoitinopettajat ry:n (SJO) lehti. Se ilmestyy pääosin sähköisessä muodossa ja on luettavissa estafinland.fi verkkosivuilamme. Lahden konservatorion kanssa yhteistyössä järjestettävillä Vuorovaikutuspäivillä 4.–5.2.2017 osallistuvat saavat itselleen paperisen SJO-lehden. Tutustu upeaan Vuorovaikutuspäivien ohjelmaan ja tule mukaan! Tapaamisiin Lahdessa!

Liittymällä SJO-jäseneksi voit aktivoitua mukaan toimintaamme. Lisäinfoa löydät estafinland.fi verkkosivujemme jäsentiedotteesta sekä tästä lehdestä.

Jousisoitinyhteistyön tiivistäminen valtakunnallisesti lie-
nee yhteinen tahtotilamme. Tahtotilalle on päämäärä. Euro-
pean String Teachers Association (ESTA) ja SJO ovat sopi-
neet yhteistyöstä järjestää ESTA Finland 2021 Helsinkiin.
Pysytään kuulolla, vuorovaikutetaan ja ideoidaan yhdessä.
Vain tiiviillä yhteistyöllä saamme jousistoon voimaa ja jou-
set soimaan!

Haluan jälleen kiittää kaikkia SJO-lehden mahdollistaneita
tahoja. Jousisoitinkollegojen kesken jaettu tieto, taito ja
tapahtumat luovat tämän lehden sisällön.

Kiitokset lehden ulkoasusta Lauri Toiviolle, kiitos mainos-
tajille ja kiitos aktiivinen SJO hallitus!

Lukuiloa! ■



Heidi Mantere
(kuva Jukka Rapo).

Helsingissä
31.10.2016,
**Heidi M.
Mantere**
*puheenjohtaja,
Suomen jousisoitin-
opettajat ry / ESTA*

**Suomi 100 vuotta –
Suomen jousisoitinopettajat ry onnittelee!**

Suomen
jousisoitinopettajat ry
ESTA

**Suomen jousisoitinopettajat ry /
European String Teachers' Association**
www.estafinland.fi
Y-tunnus 1524909-5

Info

SJO c/o Sirpa Sarnasto, Teinitie 15 D 32,
00640 Helsinki, p. 040 5657 900

Hallitus

- Puheenjohtaja **Heidi Mantere**
estafinland@gmail.com
- Varapuheenjohtaja **Päivi Pousar**
paivi.pousar@gmail.com
- Talousvastaava ja sihteeri **Sirpa Sarnasto**
sirpa.sarnasto@luukku.com
- **Jaana Holopainen** jaana.holopainen@ppa.inet.fi
 - **Hannu Kiiski** hannu.kiiski@uniarts.fi
 - **Tarja Koskinen** tarja.koskinen@emo.fi
 - **Lucia Nakova-Haikarainen**
luciahaikarainen@gmail.com
- **Pirkko Simojoki** pirkko.simojoki@gmail.com



Facebook: SJO/ESTA • Twitter: ESTAFINLAND
#suomenjousisoitinopettajat



Kunniajäsenet

Tuomas Haapanen

Anja Ignatius (1911–95)

Tapio Myöhänen

Arto Noras

Leena Siukonen-Penttilä (1924–94)

Géza Szilvay

Seppo Tukiainen

Liittyminen yhdistykseen www.estafinland.fi
Jäsenmaksut 30 e, opiskelijat ja eläkeläiset 15 e

Yhdistyksen pankkiyhteys
NORDEA FI83 1023 3000 2404 52

Jäsenlehti SJO/ ESTA

Päätoimittaja **Heidi Mantere**, estafinland@gmail.com
Ulkoasu & taitto **Lauri Toivio**, lateneum@saunalahti.fi
Painopaikka **Keuruun Laatusano Oy**

Ilmoitushinnat

1/1 s. 260 e, 1/2 s. 160 e, 1/4 s. 90 e,
rivi-ilmoitus 50 e

Verkkosivujen ilmoitushinnat

6 kk 100 e, 12 kk 170 e

ESTA 2021 Helsinki
estafinland.fi
estastrings.org

**Suomen jousisoitinopettajat ry
onnittelee Sirkka Kuulaa,**

*ESTAn puheenjohtaja
onnitteli Sirkka Kuulaa.*

joka järjesti yhteistyössä Espoon musiikkiopiston kanssa Pyöreiden vuosien "re-union" -konsertin 18.6.2016 entisten ja nykyisten oppilaiden, siskojen, lasten ja Emo-kollegoiden kanssa Espoon Kulttuurikeskuksessa. Estradille nousivat myös viuluryhmä Sirkeät sekä kamariorkesteri La Primavera. Konserttiin oli vapaa pääsy ja lämpöä täyttyi musiikin ystäväistä. Ohjelmassa kuultiin musiikkia säveltäjiltä Telemann, Händel, Bach ja Piazzolla sekä kansanmusiikkia.



Alttoviulukilpailu Tampereella 22.–29.9.2017

Suomen alttoviuluseura järjestää valtakunnallisen alttoviulukilpailun Tampereella 22.–29.9.2017.

Kilpailun järjestelytoimikuntaan on valittu alttoviulisti **Atte Kilpeläinen** (pj., äänenjohtaja HKO), kapellimestari **Santtu-Matias Rouvali** (taiteellinen johtaja Tampere Filharmonia) ja alttoviulistit **Lauri Savolainen** (Tampere Filharmonia), **Riitta-Liisa Ristiluoma** (sooloalttoviulisti Kansallisooppera) sekä **Lilli Majala** (lehtori Sibelius-Akatemia). Kilpailu järjestetään yhteistyössä Tampereen Musiikkiakatemia ja Tampere Filharmonian kanssa.

Alttoviulukilpailu on järjestetty viiden vuoden välein vuodesta 1991 lähtien. Ensimmäiset kisat käytiin Sotkamossa ja vuonna 1996 saavuttiin Tampereelle (tosin heti v. 2001 kisat käytiin pohjoismaisina Helsingissä). Vuoden 2017 kilpailun profiilia halusimme nostaa muiden vastaavien kansallisten jousisoitinkilpailujen (Kuopion viulukilpailu ja Turun sellokilpailu) tasolle. Selkeä askel tähän suuntaan onkin Tampere Filharmonian toimiminen ensimmäistä kertaa loppukilpailun orkesterina. Tampere-talossa käyty loppukilpailu mahdollistaa aivan uudenlaisen näkyvyyden Pirkanmaan alueella. Yleisradion kulttuurituotanto radioi loppukilpailun ja tarjoaa yhdelle finalistille mahdollisuuden tehdä kantanauha loppukilpailun tilausteoksesta.

Tuomaristoon on kutsuttu viisi ansioitunutta alttoviulistia ja alttoviulopedagogia: **Jouko Mansnerus** (Sibelius-Akatemia, Novia Pietarsaari), **Louise Lansdown** (Birmingham Conservatoire), **Yurval Gotlibovich** (Concervatorio della Svizzera Italiana Lugano, Escola Superior de Música Catalunya), **Yuri Gandelman** (Michigan State University College of Music) sekä **Anna Kreetta Gribajcevic** (Hochschule für Musik und Theater Hamburg).

Vuoden 2017 kilpailu jatkaa hedelmällistä yhteistyötä Tampereen Musiikkiakatemia sävellyso opiskelijoiden kanssa. Välikilpailua varten tilattiin 4 uutta teosta alttoviululle ja pianolle, joista kandidaatit saavat valita yhden osaksi ohjelmansa. Loppukilpailun pakollinen teos on tilattu säveltäjä Matthew Whittallilta.

Kilpailu jakautuu A) alkukilpailuun, B) välikilpailuun ja C) loppukilpailuun.

A. Alkukilpailu 23.–24.9.2017

A.1 Max Reger: Kaksi kontrastoivaa osaa yhdestä sarjasta op. 131D

A.2 Georg Philipp Telemann: Yksi vapaavalintainen fantasia 12 soolofantasiasta TWV 40:14–25

A.3 Bartolomeo Campagnoli:

Kapriisi nro 17 e-molli

Kilpailija muodostaa annetuista teoksista n. 15 minuutin kokonaisuuden, jossa sekä Telemann että Campagnoli kuullaan kokonaan. Kilpailijan tulee itse määritellä kuultavat kertaukset tasapainoisen lopputuloksen aikaansaamiseksi.

B. Välikilpailu 25.–26.9.2017

B.1 Vapaavalintainen, 40–50 min kestävä resitaali-ohjelma, jossa musiikkia pianon kanssa vähintään 30 min. Ohjelmaan tulee sisällyttää yksi Tampereen Musiikkiakatemia sävellyso opiskelijoiden kilpailua varten säveltämistä 4 uudesta teoksesta alttoviululle ja pianolle. Teosten nuotit ovat saatavilla pdf-tiedostoina Suomen alttoviuluseuran alttoviulukilpailu-internetsivustolla (www.suomenalttoviuluseura.fi)

C. Loppukilpailu 28.–29.9.2017

C.1 Toinen seuraavista konsertoista Tampere Filharmonian (joht. Janne Nisonen) kanssa:

Franz Anton Hoffmeister: Konsertto D-duuri
tai

Carl Stamitz: Konsertto D-duuri op. 1

C.2 Matthew Whittallilta kilpailua varten tilattu trio alttoviululle, huilulle ja harpulle.

• • •

Kaiken kaikkiaan tiedossa oikein mukava katkaus alttoviulumusiikkia pienen kisailun höystämänä. Suosittelen kaikkia kiinnostuneita katsomaan tarkempaa infoa Suomen alttoviuluseuran nettisivuilta (www.suomenalttoviuluseura.fi)! ■

Atte Kilpeläinen

ESTA Ljubljana 2016 (European String Teachers Association) – 44. Kansainvälinen jousisoitinopettajien konferenssi

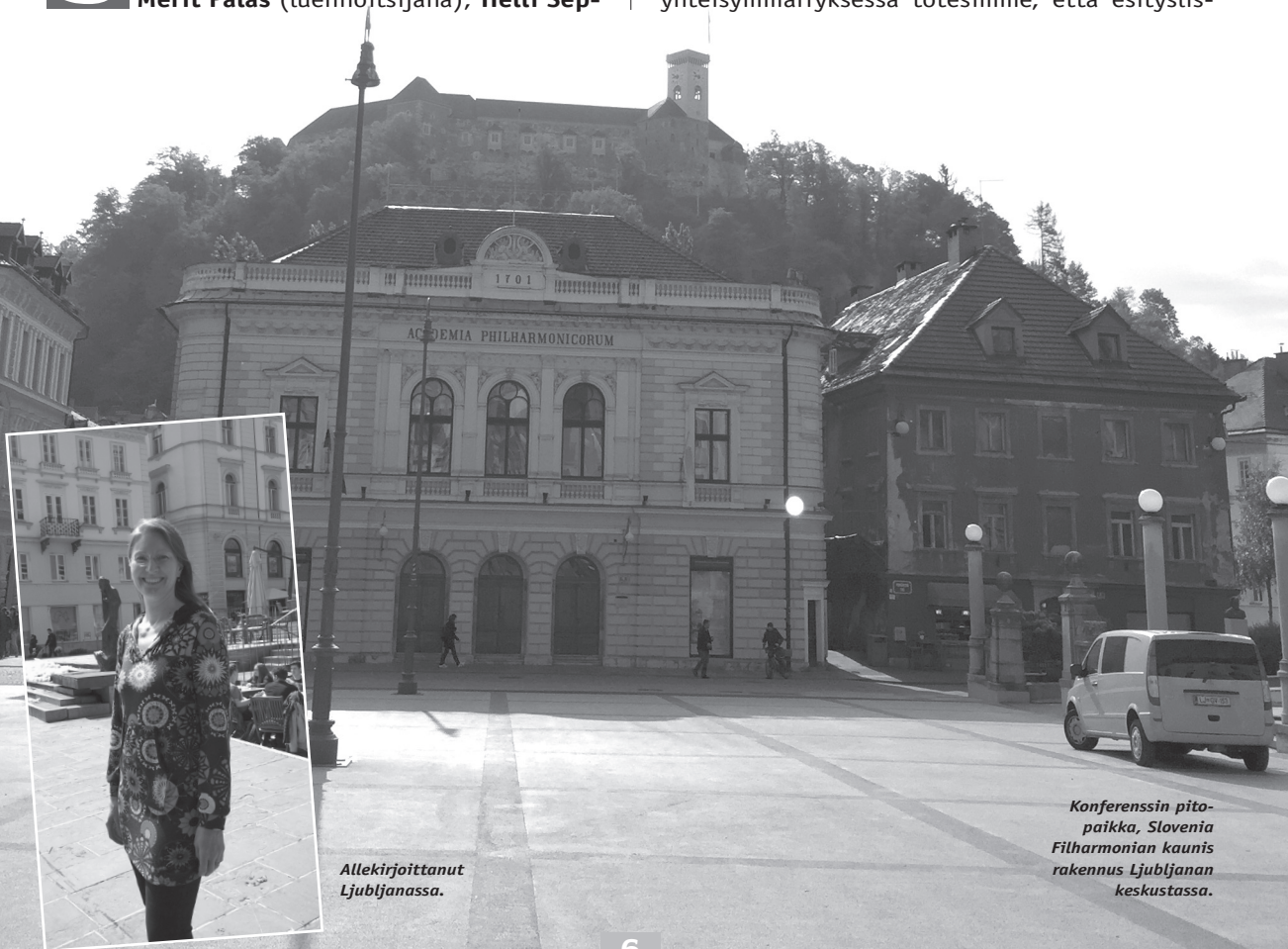
*Kaunis ja siisti Ljubljana oli kaupunkikokemuksena ainutlaatuinen puhumatta-
kaan sen tarjoamista upeista konserteis-
ta, luennoista, lasten, nuorten ja kolle-
goiden esiintymisistä 44. kansainvälisen
jousisoitinopettajien konferenssiviikon
aikana huhtikuussa 2016. Oma vastuu-
alueeni oli hyvinvointi: ohjaamani pila-
tesaamut olivat suosittuja. Ryhmäkoot
olivat joka aamu 25–30 osallistujan ko-
koluokkaa. Erityisen ilahtunut olin kut-
susta ESTA Cremona 2019:een ohjaa-
maan aamu-, lounas- ja iltapilatesta!*

Suomesta osallistuivat allekirjoittaneen li-
säksi **Marie Körkkö** (luennoitsijana),
Merit Palas (luennoitsijana), **Helli Sep-**

pä ja **Hanna Tyrväinen**. Toki tapasimme myös
ESTA Ruotsin puheenjohtaja **Päivikki Wirkkala-
Malmqvistin** ja ESTA Italian puheenjohtaja **Satu
Jalaksen**. ESTA-osallistujia oli 22 maasta.

Avajaiskonsertissa esiintyi String Orchestra of
Slovenian Music School Association, kapellimes-
tarinaan **Simon Krečić**. Ensimmäisen illan päät-
teeksi saimme kuulla Tartini-jousikvartetin ihail-
tavaa yhteissoittoa. **Miran Kolbl** (I vl), **Romeo
Drucker** (II vl), **Aleksandar Milošev** (vla) ja **Mi-
loš Mlejnik** (vlc) loivat Marijan Lipovšekin
teoksesta *Message for String quartet* ja F. Schu-
bertin *Death and the Maiden* -kvartetosta nautit-
tavat. Ylimääräisiksi numeroiksi saimme kuulla
huikeat C. Debussyn Sonaatin I ja II osat.

Kokouksista voin sen verran summata, että
yhteisymmärryksessä totesimme, että esityslis-



Allekirjoittanut
Ljubljanassa.

Konferenssin pito-
paikka, Slovenia
Filharmonian kaunis
rakennus Ljubljanan
keskustassa.



tan asioissa on liikaa samankaltaisuutta. Pohdintaan jäi, millä tavalla kokoukset (Presidents' Meeting ja Delegates' Meeting) olisi järjestettävä niin, että suunnittelu tuottaisi aidosti tulosta I kokouksen osalta, ei vain jälkiviisautta II kokouksen esityslistalle. Samoin

pohdittava on, että kokoukset eivät veisi kongressiviikon luentotarjonnasta liikaa aikaa. Nyt ne ovat peräkkäisinä aamupäivinä kahden tunnin mittaisina.

Uusia ESTA-jäsentulokkaita olivat Islanti ja Ranska. Seuraava ESTA-kongressiviikko pidetään Tatarstanin Kazanissa toukokuussa 2017.

Luennoissa tematiikkaa oli laidasta laitaan, improvisaatiosta kansanmusiikkiin, virtuositeettia ja kilpailuvoittajia, kokeneiden kollegoiden pedagogisia näkemyksiä sekä lasten ja nuorten orkesterimusiisointia. Valitettavasti jouduin lähtemään jo perjantaina, enkä ollut kuulemassa kongressiviikon loppuhuipennusta. Silti luennoilla ko-



Tartini-jousikvartetti esitti mm. Schubertia.

kemani vaikuttivat ja saivat ajatuksia liikkeelle, mikä on tämänkaltaisissa kongressiviikon tapahtumissa tärkeintä! Olisi upeata saada SJO-jäseniä innostumaan enemmänkin mukaan ESTA kongressiviikoille.

Nostan ESTA Ljubljana 2016:n luentotarjonnasta

esiin viulisti **Max Groschin** luennon "String Improvisation as a creative element in education of string players" Luento alkoi demonstraatiolla, missä hän soitti Yamaha-sähköviululla käyttäen Boss ME-80 -efektilaitetta. Klassisen (perinteisen) koulutuksen saaneena hän painotti luennossaan luovuuden osuutta laaja-alaisesti kaikessa musiikissa, sen opettamisessa ja soittamisessa harjoittelumotivaation ylläpitämiseksi.

Polona Udovič Furlan sai oman ryhmänsä svengaamaan "Playing an instrument is hard work, but it is fun—Teaching music differently..." -demonstraatiosaan, mielenkiintoisen polyrytmiikan ja synkopoitujen melodioiden avulla. Hän käytti



Max Grosch demonstroi efektilaitteeseen kytketyllä sähköviululla ennen luentoaan "String Improvisation as a creative element in education of string players".



Alttoviulisti Bruno Giuranna ja pianisti Aleksandar Serdarin soittavat Brahmsia.

sanontaa "music party" ja pedagogiikan painopiste näytti olevan mukaansatempaavassa ryhmäopetuksessa. Kokoonpanossa oli viulujen lisäksi kitara ja kontrabasso. Rytmimusiikin harjoittamisessa ja esittämisessä paljon käytetty Call and response -harjoittelu oli Polonan ohjaaman ryhmän käytössään vahvasti terävähkön artikuloinnin, voimakkaiden nyanssien ja temperamentin kera. Hän soitti itse ryhmänsä kanssa. (kuva)

Koko kongressiviikon nautittavin ja vaikuttavin "Public Rehearsal" oli alttoviulisti **Bruno Giurannan** ja pianisti **Aleksandar Serdarin** soittama J. Brahmsin Sonaatti Op. 120 nro 1, joka on alun perin klarinetille sävelletty. Teosta on transkriboitu niin viululle kuin alttoviulullekin.

Giuranna avasi painotuksia ja värejä ja demonstroi verbaalisesti ja soittaen, miten Brahms ja Joachim sovittivat fraaseja altolle, jotta se myisi enemmän. Bruno Giuranna soitti koko teoksen ulkoa – ihailtavaa!

Giurannan ja Serdarin konsertin jälkeen saimme kaikki kokea jotakin aivan uskomatonta – Ljubljanaan satoi kevään keskelle 10 cm LUNTA!

The Tartini Music Studio esiteltiin Slovenian ensimmäisenä yksityisenä musiikkikouluna, joka juhlisti 25-vuotista taivaltaan. Musiikkikoulun esittelyä seurasi nuorten lahjakkaiden muusikonalkujen konsertti. Saimme kuulla myös mielenkiintoisen päiväkonsertin Giuseppe Tartinin sonaateista sooloviululle, viulistina **Crtomir Siskovic**.

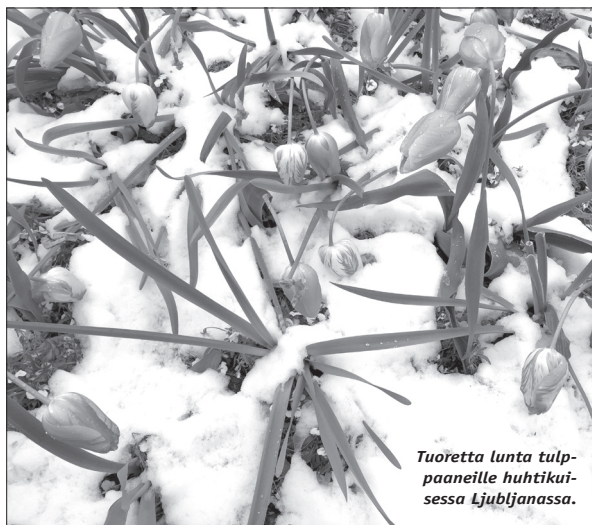


Vasemmalta: ESTA Central Board Vice President Alexander Batta, ESTA Central Board President Bruno Giuranna & ESTA Central Board member John Shayler.

Viimeisenä paikallaolopäivänä kuulin vielä Palaksen ja Kõrkkõn luento-esitykset, jotka myö-
täilivät pitkälti Kuopiossa tammikuussa 2016
kuulemaamme Feldenkrais® -lentoa. Luento-
konaisuus esiteltiin jäsenlehdessämme 2016 ot-
sikolla "Feldenkrais®-menetelmä". Ljubljana-
lentoesitykset kulkivat yhteisotsikolla "Learn to
learn".

Mainioiden puitteiden lisäksi kongressiviikon
anti oli antoisa, monipuolinen ja rikastuttava
puhumattakaan kollegoiden kanssa käydyistä aja-
tustenvaihtoista. Tapaamisiin seuraavalla ESTA-
kongressiviikolla Kazanissa 26.–30.5.2017! ■

Hallituksen puheenjohtaja
Heidi Mantere



*Tuoretta lunta tulp-
paaneille huhtikui-
sessa Ljubljana-ssa.*



*Merit Palas luennoi
Slovenia Filharmonian
suuressa salissa.*



*Marie Kõrkkõ ja
lentoesitys
"Learn to learn".*



*Pilatesryhmä
Kazina-salissa.*

HISTORIAA: Konservatorion juuret Viipurissa



Yhtyeharjoitus Lahden Konservatorion konserttisalissa. Kaupunginorkesterin konsertit pidettiin samassa paikassa ennen Sibelius-talon valmistumista.

Lahtelaisen musiikkikoulutuksen juuret johtavat Viipuriin ja siellä vuonna 1918 perustettuun Viipurin musiikkiopistoon. Opisto nousi nopeasti suomalaisen musiikkikoulutuksen huippuyksiköksi ja tiennäyttäjäksi. Viipurin musiikkielämän keskuspaikkana se oli myös nostamassa koko kaupunkia Helsingin rinnalle musiikin tekemisen ja konserttielämän keskeisimpänä paikkana Suomessa.

19 30-luku oli Viipurin musiikkiopistolle suurten menestysten aikaa. Opiston kamariorkesteri aloitti ensimmäisenä suomalaisena orkesterina ulkomaisen kiertuetoiminnan vuonna 1932. Boris Sirpon johtama orkesteri esiintyi Amsterdamissa, Haagissa, Rotterdamissa, Antwerpenissä, Brysselissä ja Pariisissa aikansa huippuviulisteihin kuuluneen **Bronislaw Hubermanin** toimiessa solistina. Myös vilkas oopperatoiminta ja konserttivierailut Helsinkiin herättivät huomiota ja korkean laatunsa vuoksi jopa hämmästyttä. Useista ammattimuusikoksi ryhtyneistä kansainvälisesti tunnetuimmaksi nousi viulisti **Heimo Haitto**.

Piristysruiske Lahden musiikkielämälle

Talvisodan sytyttyä Viipurin musiikkiopisto siirtyi tuhansien muitten viipurilaisten tavoin opettajakuntineen, kirjastoineen, edellä kuvattuine saavutuksineen ja perinteineen evakkoon Lahteen. Näin lahtelainen musiikkielämä sai parhaan mahdollisen piristysruiskeen. Aiemman, pienimuotoisen ja eri yhdistysten (Lahden Musiikin Ystävien yhdistyksen, Lahden musiikkikoulun, Lahden Soittamallisen Seuran orkesterikoulun, Lahden Musiikkiopiston kannatusyhdistyksen ja Orkesteriyhdistyksen orkesterikoulun) ylläpitämän opetustoiminnan sijaan saatiin nyt nauttia valmiista ja toimivasta musiikinopetuksen kokonaisuudesta sekä kansainvälisen tason opettajien opetuksesta.

Sodan jälkeisessä Suomessa kesti kuitenkin vuosia, ennen kuin mitään Viipurin menestykseen verrattavaa saatettiin odottaa tapahtuvan Lahdessa. Taitavan opettajakunnan sitkeällä, vuosikymmeniä kestäneellä työllä Viipurin perinne on kuitenkin saanut arvoisensa jatkajan. Viipurin musiikkiopiston ja sen työn jatkajan Lahden konservatorion työn tuloksena Lahti on kasvanut merkittäväksi musiikkikoulutuskaupungiksi ja nyttemmin myös musiikkikaupungiksi.

Viipurin kauden tavoin myös Lahdessa konservatorio on ollut valtakunnallinen tiennäyttävä. Vuonna 1954 Lahteen valmistui Viipurin musiikkiopiston ponnistelujen tuloksena konserttitalo, josta tuli järjestyksessään toinen Suomeen konserttitaloksi rakennettu talo. Tämä konserttitalo toimi paitsi opiston ja sittemmin konservatorion toimipaikkana, myös kaupunginorkesterin ja lahtelaisen oopperan kotina vuosikymmenien ajan, aina Sibeliustalon valmistumiseen saakka.

Lahden konservatorio edelläkävijänä

Nykyäänkin maamme 140 musiikkiopiston ja konservatorion yhteiselimenä toimiva Suomen Musiikkioppilaitosten Liitto perustettiin Lahdessa vuonna 1957. Aloitteentekijänä ja liiton ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Viipurin musiikkiopiston johtaja, maisteri **Felix Krohn**.

Nykyään koko valtakuntaan levinnyt ja vuosien mittaan kymmeniä tuhansia lapsia musiikin pariin vihkinyt suomalainen musiikkiluokkatoiminta käynnistyi ensimmäisenä juuri Lahdessa vuonna 1966. Merkittävänä aloitteentekijänä toimi konservatorion rehtori **Aarre Hemming**.

Musiikkiluokkatoiminnan esikuva oli Unkarissa. Toinenkin Unkarista tullut merkittävä uudistus tuli Suomeen Lahden kautta. Relatiivinen solmisaatio, ns. Kódaly-metodi, otettiin 1960-luvulla ensimmäisenä käyttöön Lahden konservatoriossa. Tätä metodia ovat menestyksellä käyttäneet myös Lahden musiikkiluokat maamme useimpien muitten musiikkiluokkien tavoin. Lahden konservatoriossa myös koulutettiin Kódaly-metodia käyttävät opettajat, joita on nykyään useassa kymmenessä musiikkiopistossa ja musiikkiluokilla kaikkialla Suomessa.

Musiikkikoulutuksen menestystarina

Suomalaisen musiikkikoulutuksen menestystarinan kannalta ratkaisevaa oli musiikkiopistolain synty vuonna 1968. Jo vuonna 1963 aloitteen tämän lain aikaansaamiseksi tekivät lahtelaiset; opiston johtaja ja Suomen Musiikkioppilaitosten liiton puheenjohtaja Felix Krohn sekä lakialoitteen tekijänä lahtelainen kansanedustaja **Ensio Partanen**.

Lahden konservatorio oli heti ensimmäisessä vaiheessa mukana, kun kuusi silloista musiikkiopistoa sai vuonna 1972 oikeuden kouluttaa muusikoita ja musiikkioppilaitoksen opettajia

kovasta työvoimapulasta kärsivälle musiikkialalle. Näin alkoi Lahdessa yhä edelleen jatkuva musiikkialan ammatillinen koulutus.

Konservatorio toimi jo tuolloin veturina koko maakunnan musiikkikoulutuksen kehitykselle ja teki edelläkävijänä koulutussovimukset 19 ympäristökunnan kanssa. Näistä Heinolaan, Hollolaan, Nastolaan ja Mäntsälään perustettiin seuraavina vuosina konservatorion sivutoimipisteet. Hollolaa lukuun ottamatta sivutoimipisteet itenäistyivät 1980-luvulla, ja ne toimivat nykyään edelleen oman alueensa musiikkiopistoina.

Lahden konservatoriossa 1979 käynnistynyt musiikkileikkikoulutoiminta on sittemmin levinnyt maamme kaikkiin musiikkioppilaitoksiin. Lahden konservatorio oli myös yksi kolmesta musiikkileikkikoulunopettajien kouluttajista, mitä tehtävää nykyään jatkaa Lahden ammattikorkeakoulun Musiikin laitos.

Maamme 12 konservatorion yhteiselimenä edelleen toimiva Suomen konservatorioliitto perustettiin Lahdessa vuonna 1985, ja sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Lahden konservatorion rehtori, professori Aarre Hemming.

Sotilasmusiikkikoulu Lahteen

Vuonna 1987 puolustusvoimien Sotilasmusiikkikoulu muutti Helsingistä Lahteen, ja 1999 varusmiessoittokunta siirtyi Haminasta Lahteen. Näillä siirroilla oli valtava kehittävä vaikutus konservatorion antamaan puhallinkoulutukseen, sillä konservatorio myi sotilasmusiikkikoululle kaiken musiikkiaineitten koulutuksen. Soitto-oppilaita oli enimmillään runsaat 70, mikä mahdollisti konservatoriolle puhallinsoittimien lehtoraattien perustamisen kaikkiin keskeisiin orkesteripuhaltimiin. Tällaista panostusta puhallinopetukseen ei ole pystynyt tekemään mikään muu oppilaitos Suomessa.

Tämän ansiosta myös siviilipuolen puhallinopetus kehittyi voimakkaasti. Lahden konservatorio onkin Sibelius-Akatemian ohella maamme johtava puhallinkouluttaja. Tästä eittämättömänä osoituksena oli vuosien 1994 ja 2003 välillä kolmen vuoden välein järjestetty Lahden Valtakunnallinen Puhallinkilpailu, jossa Lahden konservatorio oli Sibelius-Akatemian ohella parhaiten menestynyt oppilaitos.

Vaikka konservatorio nykyään erottuu muista oppilaitoksista erityisesti ansiokkaan puhallinkoulutuksen ansiosta, on sieltä vuosikymmenien var-

rella valmistunut muistakin soitinryhmistä kymmeniä kansainvälisen tason taiteilijoita, satoja vankkoja musiikin ammattilaisia ja tuhansia musiikin harrastajia ja ystäviä. Entisistä oppilaista kansainväliseen maineeseen ovat nousseet mm. laulajat **Martti Talvela**, **Lea Piltti**, **Jorma Hynninen**, **Lilli Paasikivi**, **Kirsi Tiihonen** ja **Mika Pohjonen**, kapellimestarit **Jukka-Pekka Saraste** ja **Santtu-Matias Rouvali** sekä viulisti **Elina Vähälä**.

Koulutusuudistus

Kaikki koulutusalat läpikäyneen koulutusuudistuksen seurauksena myös konservatorioitten antama ylioppilaspohjainen musiikkialan koulutus siirtyi ammattikorkeakoulujen tehtäväksi. Lahdessa aloitti vuonna 1999 toimintansa Lahden ammattikorkeakoulun Musiikin laitos, joka jatkoi ylioppilaspohjaisen koulutuksen osalta konservatorion aloittamaa työtä. Musiikin laitos on profiloitunut suomalaisittain edelläkävijänä ammattikorkeakoulutaseeseen musiikkiteatterikoulutukseen. Osana



Nuori Heimo Häitö (1925–1999) kasvatusisänsä ja opettajansa Boris Sirpon (1893–1967) kanssa. Sirpo perusti vuonna 1918 Lahden Konservatorion edeltäjän, Viipurin musiikkiopiston, jossa Häitö opiskeli hänen johdolla. Talvisodan syttymiseen saakka (kuva luultavasti vuodelta 1940).

ammattikorkeakoulutuksen uudelleenjärjestelyä Lamkin ja Musiikki- ja draamainstituutti on kuitenkin valitettavasti päätetty lakkauttaa niin, että koulutus päättyi vuoteen 2016 mennessä.

Konservatorion antaman opettajankoulutuksen siirryttyä ammattikorkeakouluun sen ylimmäksi koulutustehtäväksi tuli vuodesta 2000 alkaen peruskoulupohjainen, ammatillisen toisen asteen tutkintona suoritettava peruskoulupohjainen Musiikkialan perustutkinto. Koulutus on ollut hyvin tuloksellista ja on avannut useimmille opiskelijoille tien jatko-opintoihin korkea-asteella. Esimerkiksi kevään 2013 valintakokeissa maamme ainoaan musiikkiyliopistoon Sibelius-Akatemiaan hyväksyttiin peräti 11 konservatorion opiskelijaa tai konservatoriosta valmistunutta.

Vuosikymmenien aikana konservatoriossa tehty opetustyö on rakentanut lahtelaiselle musiikkielämälle lujan perustan ja tehnyt sen nykyisen kansainvälisen menestyksen mahdolliseksi. ■

Eero Pulkkinen

Kuula-sarja täydentyy alttokokoelmalla



Toivo Kuulan teokset jousille on nyt kattavasti koottu neljään nuottivihkoon!

Teokset alttoviululle

Uusi, Sirkka Kuulan toimittama kokoelma sisältää aarteita altistille.

Kootut viuluteokset

Mukana myös ennen julkaisemattomia teoksia.

Sonaatit viululle ja pianolle

E-molli-sonaatti op. 1 sekä vuonna 1906 sävelletty F-duuri-sonaatti, joka julkaistaan nyt ensi kertaa.

Kolme sellokappaletta

Vuosina 1910-12 sävelletyt selloteokset Melodia lugubre, Chanson sans paroles ja Suru.

In memoriam Henrik Botvay (1928–2015)

Viulutaiteilija ja viulopedagogi Henrik Botvay kuoli 16.9.2015 kotonaan Pécsissä, Unkarissa pitkällisen sairauden uuvuttamana. Koska hän työskenteli Suomessa vuodesta 1972 alkaen ja asui vuoteen 2011 asti, hänet omasta toivomuksesta haudattiin Suomeen.

Botvay syntyi 9.1.1928 Sopronissa Unkarissa. Botvay aloitti viuluopintonsa 8-vuotiaana. Hän aloitti yliopisto-opinnot Budapestin lääketieteellisessä tiedekunnassa v. 1948, mutta keskittyi sitten viuluopintoihinsa Budapestin Franz Liszt -Akatemissa, jossa suoritti diplomitutkinnon v. 1961. Hänen opettajinaan toimivat mm. Klára Kádár, Tivadar Országh sekä kamarimusiikissa Leo Weiner ja Vilmos Tátrai.

Vuosina 1956–58 Botvay soitti Unkarin kansallisoopperan orkesterissa ja vuosina 1958–72 hän opetti viulunsoittoa Budapestin Franz Liszt -Akatemiassa Pécsissä.

Vuonna 1972 Henrik Botvay aloitti viulunsoiton opettajan uransa Suomessa, ensin Vantaan musiikkiopistossa ja vuoden kuluttua sekä Sibelius-Akatemiassa että Espoon musiikkiopistossa, jossa toimi sittemmin viulunsoiton lehtorina eläkkeelle siirtymiseensä asti v. 1992. Lisäksi hän opetti musiikkileireillä ja mestarikursseilla. Botvay sai Espoon kulttuuripalkinnon v. 1982.

Henrik Botvay koulutti suuren määrän ammattiviulisteja, joista useat ovat orkesteriemme eturivin soittajia tai toimivat pedagogeina maamme musiikkioppilaitoksissa. Botvayn oppilaat saavuttivat myös kilpailumenestystä valtakunnallisissa viulukilpailuissa.

Opettajana hän oli pitkäjänteinen ja sitoutunut ja monille oppilaille hänen metodinsa olivat käänteentekeviä. ■

Timo Holopainen & Sirkka Kuula

Henrik Botvayn entiset oppilaat ja kollegat



Miko Mozartin jalanjäljillä

Kotkan nuorten josten järjestämä jousi-leiri Haminan Vehkarinteessa käynnistyy virallisesti vasta perjantaina, mutta 6-vuotias viulistinalku Miko Wägar saapuu leirikeskukseen jo torstaina iltapäivällä. Mikon äiti Tanja on leirillä valvojana, ja leirin aikuiset saapuvat jo edeltävänä iltana valmistelemaan alkavaa leiriä. Tänä vuonna leirin teemana on Mozart, ja teema näkyy niin musiikissa, oheisohjelmassa kuin erityisessä Mozart-teemapäivässä ruokailuineen, tanssiaisineen ja koristeluineen.

Mikoa ei leiri pahemmin jännitä, koska Miko on ollut viulistiäidin kanssa leirillä jo vuotta aiemmin, joten leirin tavat ja touhut ovat ennestään tuttuja. Ensimmäisellä leirillä Miko vasta aloitteli soittoharrastusta, mutta nyt hänellä on takanaan jo vuosi viulutun-

teja Kotkan seudun musiikkiopistossa opettajan-
sa Eija Vilkin johdolla.

Ensimmäisenä iltana Miko saa jo kaverikseen toisen valvojan kolme lasta, ja ensimmäisenä varsinaisena leiripäivänä vielä paljon lisää. Jousileirille osallistuu kolmisenkymmentä 6–20-vuotiaasta nuorta soittajaa. Mukana on viulistien lisäksi kaksi kontrabasistia, kaksi sellistiä ja kaksi pianistia. Leirin parhaita juttuja ovatkin soittamisen lisäksi kavereiden kanssa puuhailu, saunominen ja uiminen, pingis, lautapelit ja askartelu. Soittopäivien jälkeen ehditään myös paistamaan makkaraa tai lettuja sekä kerääntymään yhteen vaikkapa tanssiharjoitukseen tai iltasadulle Tai-
kahuilun tarinan merkeissä.

Leirin edetessä Miko pääsee nopeasti tuttuun leiripäivien rytmiin. Päivittäin jokaisella soittajalla on aamupäivällä tai lounaan jälkeen puolen tunnin soittotunti, minkä lisäksi pitää harjoitella myös omatoimisesti. Mikolla on kerättävänä



Viuluduo Nico & Miko
(kuva: Hannele Halinen).

INFO

- Kotkan Nuoret Jouset ry:n jousileiri on järjestetty vuodesta 1997 lähtien
- Leiritoiminta on kahdessakymmenessä vuodessa kasvanut muutaman viulistin päiväleiristä yli kolmenkymmenen soittajan musiikkileiriksi, jossa kesällä 2016 oli mukana viulisteja, alttoviulisteja, sellistejä, kontrabasisteja sekä pianisteja
- Leiriläiset osallistuvat yksityistuntien lisäksi orkesterisoittoon ja kuoroon sekä mahdollisuuksien mukaan myös kamarimusiikkitoimintaan
- Leiritoiminnan kulmakiviä ovat soittamisen lisäksi askartelu ja taidetuokiot sekä perinteinen leirielämä ja yhdessäolo mm. saunomisen, uimisen, makkaranpaiston ja lettukestien merkeissä

päivän aikana kaksi harjoittelurastia huoneen ovesta olevaan harjoitustaulukkoon. Rastin saa aina 20 minuutin harjoittelusta. Mikolle harjoittelu maistuu tällä leirillä erityisen hyvin, sillä hän onnistuu saamaan harjoittelukaverikseen kaksi pidemmälle edistynyttä viulistia, Olivian ja Vilman. Kahden "ison" kanssa harjoittelu on niin mukavaa, että rastit kerääntyvät harjoittelulapulle liiankin nopeasti. Miko pohtiikin lähes joka päivä äidille: "Ehdinhän harjoitella tänään vielä ylimääräisen rastin?"

Leirin aikana jokainen harjoittelee yhteisiä orkesterikappaleita sekä omia kappaleitaan. Mikon leiriohjelmistossa on *Kevätsää* ja *Sadelaulu*, jotka Miko pääsee esittämään sunnuntaina järjestettävässä kahvikonsertissa. Yllättäen Mikolle tarjoutuu myös mahdollisuus duettoon: Leirin assistentti, sellisti Nico Toikka, on aloittanut leirillä viulunsoiton opiskelun, ja kolmen viulutunnin jälkeen esittää kahvikonsertissa nuoren viulistimme kanssa *Tuiki tuiki tähtösen*.

Mikolla ja muilla pienimmillä leiriläisillä on iltapäivisin myös muskaritunti, joka vietetään yhdessä ulkoillen, laulaen, rytmitellen, tanssien ja tänä vuonna leirin teeman mukaisesti myös Mozartin elämään ja tunnetuimpiin teoksiin tutustuen. Päiväkahvin jälkeen on aika kerääntyä kuoroharjoitukseen ja päivän musisoinnin päättää yhteinen orkesteriharjoitus, jolloin keräännyttäen kaikki yhdessä harjoittelemaan päätöskonsertissa esitettäviä kappaleita.

Sunnuntaina koittaa vihdoin Mozart-teemapäivä. Miko on jo aamutuimaan pukeutunut Mozar-

- Vuoden 2016 leiri järjestettiin Haminassa leirikeskus Vehkarinteessä
- Viime vuosina leiriohjelma on rakennettu tietyn teeman ympärille: vuonna 2015 juhlistettiin Jean Sibeliuksen 150-vuotisjuhlavuotta ja vuoden 2016 teema oli Mozart 250 v.
- Leirin teema näkyy ohjelmistossa, vapaa-ajan ohjelmassa, askartelutuokioiden aiheissa, pukeutumisessa ja mahdollisuuksien mukaan jopa ruuassa
- Vuonna 2017 vietetään juhlavasti 20. jousileiriä sekä Suomi 100 vuotta -juhlavuotta
- Vuoden 2017 jousileirin teema on itsenäisyyden juhlavuoden hengessä suomalainen musiikki ja erityisesti kymenlaaksolainen paikallissäveltäjä Uuno Klami

tin ajan hengessä polvisukkiin ja -housuihin sekä röhkelökaulukseen. Ilta huipentuu naamiotanssiaisiin, joissa jokainen saa piiloutua itse askartelemansa venetsialaisnaamion taakse. Sisään astellaan tanssien poloneesia, kohotetaan alkumaljat ja tanssitaan kikapoota. Muskarilaiset pääsevät myös esittämään harjoittelemansa katrillin. Tämän jälkeen ilta jatkuu *Estradi vapaa* -konsertilla, jossa leiriläiset pääsevät esittämään leirin aikana harjoittelemaansa kappaleita. Ilta huipentuu karaokeen pianon ja kontrabasson säestyksellä.

Viimeinen leiripäivä koittaa ja on aika hioa esitykset päätöskonserttia varten huippukuntoon. Miko pääsee paikallisradioon haastateltavaksi, ja haastattelussa hän kertoo, että esiintyminen jännittää aina hieman, mutta ei kuitenkaan liikaa. Leiri huipentuu päätöskonserttiin Haminan Simeon salissa. Tunnelma on juhlava, ja esiintyjät suoriutuvat upeasti. Vähitellen myös hiipivä leiriväsymys alkaa nostaa päätään: Encorena esitettynä *Aakkoslaulun* kuoro-osuuden kajahdettua olisi kerran vielä nostettava viulu olalle, mutta Miko huokaa: "Vieläkö me äiti soitetaan?"

• • •

Toisaalta väsymyksen rinnalla elää haikeus päättyvästä leiristä. Onneksi konserttiohjelmaa pääsee taas lukuvuoden alkaessa soittamaan yhdessä kavereiden kanssa, eihän hyvin harjoiteltuja kappaleita ole vielä aika heittää syrjään. "Antaisikohan Eija jo soittaa *Menuettia* jousella?" miettii Miko toiveikkaasti. ■

Anni Holopainen & Tanja Wägar

SJO:n Vuorovaikutuspäivät 4.–5.2.2017

LAHDEN KONSERVATORIO
Sibeliuksenkatu 8, 15110 Lahti

Lauantai 4.2., Sirpo-sali

9.00-9.50 Ilmoittautuminen ja kahvit (Lahden konservatorio tarjoaa)

9.50-10.00 Tervetuloa! / Rehtori Eero Pulkkinen, Lahden konservatorio

10.00-12.00 Annemarie Åström:

Oppilaan temperamentin soveltuvuus viulunsoiton eri alkeisopetusmenetelmiin
sekä soivina näytteinä Pohjoismaista viulumusiikkia
Mari Järvi, piano

12.00-13.15 Lounas (omakustanteinen)

13.15-14.45 Pirkko Simojoki: *Aurinko-laulusta Akatemiaan*

15.00-17.00 Päivi Arjas (jousten ainejohtaja, SibA):

Nuorisokoulutuksen uudet tuulet – keskustelupaneeli: P. Arjas (paneelin puheenjohtaja),
Juhani Palola (lehtori, Lahden konservatorio), Juho Martikainen (tuntiopettaja, SibA),
Katriina Outakoski (opettaja, Keski-Pohjanmaan konservatorio) & Eija Laru (alttoviulisti,
Pirkanmaan musiikkiopisto ja Tampereen konservatorio)

17.00-17.30 SJO-Vuosikokous

19.00-20.00 Konsertti

Tähtijouset, Fiocco sekä Uusi Lahti -kamariorkesteri
(Felix Krohn -sali)

20.30-22.00 Illanvietto Lahden konservatoriolla

• • •

Sunnuntai 5.2., Sirpo-sali

10.00-12.00 Mimi Zweig: *Establishing a Healthy Foundation*

Violin performance engages the physical, the psychological, and the musical abilities of the player. Mimi Zweig's fundamental principle of violin teaching, based on natural physical motions nurtured in a non-judgmental environment, embodies all three of these elements of performance. The development of a facile and secure technique begins with physical freedom. This then gives the performer the freedom to play with musical sensitivity and confidence.

12.00-12.45 Pilates-Strings -tunti

Somatic Pilates -ohjaaja, diplomiviulisti Heidi M. Mantere

12.45-13.45 Lounas (omakustanteinen)

13.45-14.00 Kahvit (Lahden konservatorio tarjoaa)

14.00-15.30 Pertti Sutinen:

Kreutzerin etydit lääkelaukkuna – aitoa vuorovaikuttamista soittaen
– OMA SOITIN MUKAAN!

15.30-16.00 musiikkiesitys, Lahden konservatorio

• • •

JOUHITUS • Armin Seebass jouhittaa Vuorovaikutuspäivien aikana

SOITTIMET • Risto Vainio Oy / Maarit Vainio ja jousisoitinten edustus

NUOTTIMYYNTI • Ostinato Oy / nuottiesittely (**HUOM: ainoastaan la 4.2. klo 9–19**)
mahdolliset nuottitoiveet voi varata jo etukäteen, www.ostinato.fi

OSALLISTUMISMAKSUT

- Jäsenet: 100 euroa / 2 päivää; 70 euroa / 1 päivä
 - Opiskelijat: 50 euroa / 2 päivää; 30 euroa / 1 päivä
 - Eläkeläisiltä ei peritä osallistumismaksua
 - Ruokailu on kaikille omakustanteista, kahvit tarjoaa konservatorio
 - Maksu(t) suoritetaan **15.1.2017 mennessä** tilille Nordea **FI83 1023 3000 2404 52**
- HUOM!** Viestikenttään osallistujan nimi ja sähköpostiosoite / Vuorovaikutuspäivät

RUOKAILU

- Lounaat seisovasta pöydästä (Kanresta Oy), hinta 16 euroa (omakustanteinen)

MAJOITUS

Hotelli Scandic Lahti

- SJO:n jäsenten majoituskiintiö seuraavin huonehinnoin:
 - 120 euroa /1hh/vrk
 - 125 euroa/2hh/1vrk
- Majoitukset ovat varattavissa suoraan hotellista:
p. 03339 39 11, lahti@scandichotels.com

TERVETULOA VUOROVAIKUTTAMAAN!

Vuosikokouskutsu Suomen jousisoitinopettajat ry

Lauantaina 4.2.2017 klo 17.00

Lahden konservatorio, Sirpo-sali

Sibeliuksenkatu 8, 15110 LAHTI

Käsiteltävät asiat:

Yhdistyksen sääntöjen §11 mukaiset asiat

Pohjoismainen viulu- musiikki 1826–2012

Vuorovaikutuspäivät, la 4.2. klo
10–12: ”Oppilaan temperamentin
soveltuvuus viulunsoiton eri
alkeisopetusmenetelmiin sekä
soivina näytteinä Pohjoismaista
viulumusiikkia” /
Annemarie Åström

Opiskelin ja työskentelin vuosina 1997–2004 neljässä eri maassa: Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Saksassa. Tutustuin silloin kuluneiden seitsemän vuoden aikana näiden maiden ihmisiin, kulttuuriin, musiikkiin ja kieliiin. Kiinnostuin maiden erilaisuuksista, mutta samalla löysin myös voimakkaan yhteenkuuluvuuden ja jotain erityistä juuri pohjoismaisuudessa ja pohjoismaisessa musiikissa. Innostuin tutkimaan asiaa syvemmin ja halusin lisätä pohjoismaista yhteistyötä Suomessa.

Musiikilla on ollut keskeinen rooli pohjoismaisen kulttuuri-identiteetin muodostumisessa. Pohjoismaissa eletään luonnon läheisyydessä. Luonnon läsnäolo, karut olosuhteet sekä merellisyys tuleekin tavalla tai toisella esiin suuressa osassa näiden maiden klassista musiikkia. Myös talven pimeä kausi yhdistää Pohjoismaita ja on varmasti osaltaan vaikuttanut melankolissävytteiseen sointimaailmaan, joka on pohjoismaiselle musiikille tunnusomaista. Kullakin maalla on myös omat erityispiirteensä: historia, maantieteellinen sijainti ja kansanperinne. Juuri tämä erilaisuus tekeekin pohjoismaisen musiikin tutkimisesta niin kiinnostavaa; säveltäjien sävellyskielestä musiikin tulkintaan.

Tarkoitukseni oli viiden jatkotutkintokonsertin avulla tuoda esille sellaista pohjoismaista viulumusiikkia jota ei

usein soiteta Suomessa, mutta joka on kullekin maalle tunnusomaista ja tärkeää säveltäjien kotimaissa. Keräsin kuhunkin konserttiin suunnilleen samaan aikaan sävellettyä viulumusiikki-ohjelmistoa, jotta musiikin rinnakkain vertaileminen olisi mahdollista. Näistä sävellyksistä voi erottaa sekä yhteisiä pohjoismaisia piirteitä että sen miten kunkin Pohjoismaan kehitys on tuonut näihin sävellyksiin oman vivahteensa. Tämä viiden konsertin sarjaesitettiin teosten sävellysvuosien mukaan kootussa järjestyksessä. Varhaisin teos oli vuodelta 1826 ja viimeisin vuodelta 2012.

Luonto, kansanmusiikki, romantiikka

Ensimmäinen konsertti ”Luonto, kansanmusiikki, romantiikka”, sisälsi 1800-luvun alussa sävellettyä musiikkia Suomesta, Ruotsista, Norjasta sekä Tanskasta. Mielenkiintoista ensimmäisen konserttini kohdalla oli vaikeus löytää Suomessa sävellettyä viulumusiikkia 1800-luvun alusta. Tämä kertoo mielestäni kuinka lyhyt meidän musiikinhistoriamme on muihin Pohjoismaihin verrattuna. Löysin kuitenkin saksalaissyntyisen Fredrik Paciuksen Jousikvartetton. Muuten konsertissa kuultiin norjalaisen Edvard Griegin sonaatti viululle ja pianolle, ruotsalaisen Tor Aulinin *Fyra Akvareller* sekä minua kovasti miellyttänyt tanskalaisen Niels Wilhelm Gaden Sonaatti. Tämä Gaden Sonaatti muistuttaa mielestäni paljon Mendelssohnin musiikkia ja tämä sonaatti on myös jäänyt ohjelmistooni. Gaden musiikissa on aina virkistävä shampanja-galopin tunnelma, joka on hyvin tyypillistä tanskalaisessa musiikissa tältä aikakaudelta. Olemme tehneet sonaatista pianisti Tiina Karakorven kanssa Suomen yleisradiolle radionauhan.

Tor Aulinin teos *Fyra Akvareller* on mukana minun ensilevylläni *Nordic Violin Music*, jonka tein Alballe vuonna 2012. Pidän kovasti teoksen kansallisromanttisesta lämpimästä tyylistä. Mielikuvissani on ollut esimerkiksi Carl Larssonin idyllinen ja aurinkoinen maalaus kun olen harjoitellut Tor Aulinin teosta. Siksi olen päättänyt käyttää kyseisessä kappaleessa paljon flageoletteja, eli huiluaääniä, jotka kenties ovat Aulinin omia sormituksia, jotta saavuttaisin paremmin akvarel-

Annemarie Åström
opettamassa
(kuva: R. Tiula).

linomaisen kuullaan ja läpikuultavan soinnin. Pidän kappaleen soittamisesta – sen lisäksi että se on viulistinen, sitä voi soittaa syvällä äänellä ja se ilmaisee monia eri värejä.

Nielsen-Sibelius-Stenhammar

Toiseen konserttiin liittyi musiikinhistoriallinen näkökulma, jonka koin erittäin kiinnostavaksi. Tutkin siinä tanskalaisen Carl Nielsenin, suomalaisen Jean Sibeliuksen sekä ruotsalaisen Wilhelm Stenhammarin vaikutuksia toistensa sävelkieleen.

Heidän asemansa on ollut siinä mielessä samanlainen, että omassa kotimaassaan jokaisella heistä on ollut suuri merkitys aikansa musiikin ja kulttuurin kehitykselle. On ollut kuitenkin erityisen mielenkiintoista huomata, kuinka nämä kolme ovat vaikuttaneet toisiinsa ystävyytensä kautta. Heidän suhtautumisensa toisiinsa muuttui ja kehittyi ajan myötä. Esimerkiksi nuori Stenhammar kuului aluksi Ruotsissa ryhmään, joka jopa vastusti Nielsenin sävellysten kaltaista ei-romanttista musiikkia. Myöhemmin Stenhammarista tuli kuitenkin Nielsenin sävelkielen suuri ihailija. Häntä kiehtoi Nielsenin sävellyksissä niiden hieno arkkitehtoninen muoto. Kaikilla kolmella oli oma persoonallinen tyylinsä säveltää ja kehitysvaiheensa, mutta on selvää että he ovat enemmän tai vähemmän inspiroituneet toistensa sävellyksistä ja ajatuksista. Arvostettuna kapellimestarina ja Göteborgin sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina Stenhammar pystyi vaikuttamaan suuresti siihen mitä teoksia 1900-luvulla Ruotsissa kuultiin. Göteborgissa onkin Sibeliuksen moni orkesteriteos saanut kantaesityksensä.

Nielsenin ja Sibeliuksen ensitapaaminen

Nielsen ja Sibelius tapasivat ensimmäisen kerran Berliinissä loppusyksyllä 1890. Sibelius oli muuttanut Berliinin vuotta aikaisemmin opiskelemaan Albert Beckerin johdolla. Nielsen matkusteli ympäri Saksaa ja kävi konserteissa, oopperoissa ja museoissa. Läheistä ystävyyttä ei Sibeliuksen ja Nielsenin välillä Berliinissä kuitenkaan syntynyt; he tuskin aavistivat, että heidän tiensä myöhemmin sivuaisivat toisiaan useankin kertaan. Ilanvietossa, jossa oli Sibeliuksen ja Nielsenin lisäksi läsnä ainakin norjalainen säveltäjä Christian Sinding sekä saksalainen viulisti Joseph Joachim, soitettiin spontaanisti sekä Sibeliuksen B-duuri jousikvartetto että Nielsenin F-duuri jousi-

kvartetto. Kun Sindingiltä kysyttiin esitysten jälkeen, kumman kvartetosta hän piti enemmän, tämä vastasi: ”Nielsen on hyvin uutera – mutta ei missään tapauksessa lähestulkoonkaan semmoinen lahjakkuus kuin Sibelius.” (E. T. Tawaststerna: Sibelius, s. 63)

Erik T. Tawaststjerna kertoo Sibelius-kirjassaan vuodelta 1997, että Sibeliuksen suhde Nielsenin säilyi aina hyvänä – ärtyneessä mielentilassa paperille kerran pantu päiväkirjamerkintä, jossa hän kutsuu Nielsenia ”falskiksi ystäväksi” on jätettävä omaan arvoonsa. Mutta heidän välilleen ei syntynyt samanlaista lämmintä ystävyyttä kuin esim. Sibeliuksen ja Stenhammarin välille. Nielsen oli kuitenkin luonut suotuisat edellytykset jatkuvaa henkilökohtaista yhteydenpitoa varten helmikuussa 1909, kuultuaan Stenhammarin johtavan Sibeliuksen toisen sinfonian Kööpenhaminassa, Nielsen oli spontaanisti kirjoittanut Sibeliukselle:

”...olen Teidän sinfoniastanne virtaavan omalaatuisen ja erikoisen voiman suuri ihailija, ja olen kiitollinen siitä vahvasta vaikutuksesta, joka yhä edelleen – useita päiviä konsertin jälkeen – on mielessäni ja josta en pääse eroon. Kokonaisuutena Teidän sinfonianne vaikuttaa kuin mahdettava syleily, joka on milloin raju temperamentikuudessaan, milloin villi kuin verinen taistelu ja jälleen hellä ja suuri ja hieno alakuloisessa rauhassaan.” (E. T. Tawaststerna: Sibelius, s. 168–169)

Stenhammar

Ruotsalainen säveltäjä Wilhelm Stenhammar oli elinaikanaan, 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa, maansa kulttuurielämän tärkeä vaikuttaja. Hän oli paitsi loistava pianisti myös arvostettu kapellimestari. Stenhammarin arvostus säveltäjänä on kuitenkin noussut vasta myöhemmin, toisin kuin Nielsenin ja Sibeliuksen, joiden sinfonioita esitettiin heidän aikanaan jo useasti.

Stenhammar kuului Sibeliuksen suurimpiin ihailijoihin ja läheisimpiin ystäviin. Sibelius omisti kuudennen sinfoniansa Stenhammarille. Se ei kuitenkaan tule usein esille, sillä kun sinfoniasta painettiin taskupartituuri, kustantaja Wilhelm Hansen jätti ensimmäisen sivun pois, jossa omistuskirjoitus lukee. Kun Stenhammar kuoli 1927 Sibelius lähetti sähköllä Järvenpäästä heidän yhteiselle ystäväilleen, Stenhammarin källylle, Olga Brattille 25.11.1927:



Kööpenhaminan pohjoismaisten musiikkipäivien päätöstilaisuuden kapellimestarit ja säveltäjät kokoontuneina Tivolin konserttisalin edustalle 20. kesäkuuta 1919.

Pohjoismaisuus

1900-luvun alussa Pohjoismainen musiikkiyhteistyö näyttää olleen ilahduttavan vilkasta. Erilaisia Pohjoismaisia musiikkitapahtumia järjestettiin eri puolilla Pohjoismaita. Yksi tärkeimmistä päämääristäni onkin lisätä Pohjoismaiden yhteistyötä. Sain usealta Pohjoismaiselta muusikolta apua jatkotutkintokonserttien suunnittelussa. Jatkossa tulen edistämään Pohjoismaiden eri musiikki-instanssien yhteistyötä Wegelius-kamarijousien kautta, jonka taiteellisena johtajana toimin. Voi olla että koen pohjoismaisen yhteistyön tärkeäksi koska olen suomenruotsalainen ja minulle on myös luontevaa kommunikoida ruotsiksi Pohjoismaissa. Muistan myös kuinka opettajani Tankassa ja Ruotsissa, professori Milan Vitek, jaksoi aina hämmästellä ja kysyä, olenko aivan varma etten ole sukujuuriltani tanskalainen tai vähintään ruotsalainen. Onhan sukunimeni Åström paljon yleisempi Tanskassa kuin Suomesa. Vitek oli kovin pettynyt, kun kerroin että minun sukuni on sekä isän että äidin puolelta ollut niin tylsää, että se on asunut iät ja ajat läntisellä Uudellamaalla. Vitekin mielestä olin temperamentiltani iloisempi ja ulospäinsuuntautuneempi kuin suomalaiset yleensä. Tosin välillä, kun minuun iski epävarmuus, hän sanoi: "Ahaa, nyt tulee se pohdiskeleva ja vakava suomalainen puoli sinussa esiin!"

Kieli on tärkeä niin kommunikoinnin kuin musiikin ymmärtämisenkin kannalta. Säveltäjä Harri Wessman mainitsi joskus, että hänestä tsekki-

"I mitt långa liv har jag aldrig mött en konstnär av den nobelt ideala läggning som Wilhelm Stenhammar. Och känner jag mig lycklig över att ha varit hans vän. Vad har han ej gjort för min konst! Huru oändligt tomt kännes det nu, när han är borta."

Nielsenia ja Sibeliusta yhdistää myös se, että molempien instrumentti oli viulu ja kumpikin on säveltänyt viulukonserton. Sen sijaan viulu-piano -sävellyksistä soitetaan Sibeliukselta useimmin hänen pikkukappaleitaan, kuten *Romanssia* ja *Masurkkaa*, kun taas Nielsenin kaksi sonaattia viululle ja pianolle ovat hänen teoksistaan soite-tumpia. Nielseniltä ei löydykkään yhtään pikkukappaletta viululle ja pianolle ja Sibelius taas ei säveltänyt yhtään varsinaista sonaattia viululle ja pianolle, jos ei hänen nuoruuden teoksia sekä Sonatiinia lasketa.

Opin tuntemaan enemmän Nielsenin musiikkia opiskellessani ja työskennellessäni Göteborgissa, Kööpenhaminassa ja Helsingborgissa. Ihas-tuin Nielsenin moniulotteisiin ja karaktereiltaan rikkaisiin sinfonioihin. Nielsen kuuluukin nykyään ehdottomasti lempisäveltäjiini. Hänen musiikkinsa on mielestäni samalla syvällisen puhuttelevaa ja klassisen herkkää. Siinä on aina sekä energiaa että pohdiskelevaa pysähtyneisyyttä.

läisen Leon Janacekin musiikkia ei voi koskaan kunnolla ymmärtää, mikäli ei osaa tsekin kieltä. Janacek onkin tästä hyvä esimerkki ja hänen tavastaan säveltää tsekin kieltä on kirjoitettu paljon. Ruotsi on pohjoismaissa yhteinen kieleemme, sitä meidän pitäisi vaalia Suomessakin, jotta säilyttäisimme asemamme osana pohjoismaista yhteistyötä ja kulttuuria.

Löytyykö pohjoismaisesta musiikista joitakin yhteisiä elementtejä joista tunnistaa musiikin pohjoismaiseksi? Mielestäni juuri kansallisromanttisena aikakautena pohjoismaisen erityispiirteet tulevat musiikissa ehkä selvimmin esille. Jos mietimme esimerkiksi venäläistä romanttista musiikkia, on siinä useinmiten kuultavissa jokin surumielinen ja romanttisen itämainen melankolia, kun taas Etelä-Eurooppalaisessa musiikissa tanssilliset rytmit tulevat usein hyvin esille. Keski-Eurooppalaisessa romantiikan ajan musiikissa on mielestäni vahvasti kuultavina pitkä perinne ja traditio, jonka päälle musiikki on rakennettu. Pohjoismaissa on kansanmusiikki aika samanlaista ja musiikkia mielestäni usein värittää persoonallinen karaktääri. Luontoa muistuttavat elementit ovat yhä tänäkin päivänä usein kuultavissa pohjoismaisessa musiikissa.

Harmoniasta dissonanssiin

Kolmannessa konsertissa ”Harmoniasta dissonanssiin” esitin ehkä synkimmän ja ahdistuneimman teoksen jonka olen koskaan soittanut. Kyseessä oli ruotsalaisen Allan Petterssonin Viulukonsertto viululle ja jousikvartetille vuodelta 1949. Muistan kuinka koin teoksen soittamisen hyvin epämurkavaksi ja vaikeaksi, mutta yllätyksekseni arvostelulautakuntani taas piti tämän teoksen esityksestä viiden konsertin sarjan yhtenä parhaimpana esityksenä. Tämä mielestäni kertoo paljon siitä, kuinka vaikea meidän soittajien on itse tulkitella omia suorituksiamme. Jatkotutkintokonserttien aikana olikin arvokasta saada peilata omia tunteuksia soitostaan osaavan lautakunnan kanssa.

Neljänteen konserttiini löysin 1970–80-luvulla sävelletyt mieleisimmät teokset Tanskasta, Ruotsista, Suomesta sekä Islannista. Tässä konsertissa viulu tuli esille instrumenttina niin soolona, kuin duon ja pianotrionkin merkeissä. Oli mielenkiintoista saada haastatella ja olla yhteydessä tanskalaiseen, suhteellisen nuoreen säveltäjään Anders Nordentoftiin, suomenruotsalaiseen jo entuudestaan minulle tuttuun Lars Karlssoniin

sekä islantilaiseen naissäveltäjään Karólína Eiríksdóttiriin.

Viimeisessä jatkotutkintokonsertissa oli musiikkia 2000-luvulta ja teokset hyvin erilaisia toisistaan. Soitin muun muassa tanskalaisen Bent Sørensenin teoksen *Sieben Sehnsüchte* viululle ja pianolle, jonka sointimaailma on hyvin herkkää, hypnoosinomaista, intiimiä ja pohdiskelevaa. Kun taas suomalaisten Lotta Wennäkosken sekä Sebastian Fagerlundin teokset konsertissani olivat räiskyviä, rajuja ja energisiä.

Myös jatkotutkintoni kirjallinen työ käsitteli kahta erilaista, toistensa vastakohtia olevia temperamenttityyppejä ekstroverttia ja introverttia.

KIRJALLINEN TYÖ: Viulunsoiton alkeisopetuksen menetelmät: Toimintatutkimus Colourstrings- ja Suzuki-metodien sekä venäläisen viulukoulun soveltuvuudesta eri temperamentteihin

Kirjallisessa työssäni vertailin kolmea viulunsoiton alkeisopetuksen menetelmää ja analysoin niiden soveltuvuutta vastakkaisille temperamenttityypeille. Tutkitut menetelmät ovat Colourstrings- ja Suzuki-metodit sekä venäläisen viulukoulun alkeisopetus. Nämä ovat yleisimmät Suomessa klassisen viulunsoiton opetuksessa käytettävät varhaiskasvatuksen menetelmät.

Kirjallista työtä varten havainnoin opetuksen yhteydessä kahta viisivuotiasta, eri temperamentin omaavaa alkeisviuluoppilasta puolen vuoden ajan erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä: yksilötunneilla, vuorovaikutteisilla ryhmätunneilla sekä esiintymistilanteissa.

Tekemäni huomioit osoittivat, että introvertille temperamenttityypille sopii parhaiten kontrollidusti ja tarkasti etenevä venäläinen viulukoulu. Ekstrovertille temperamenttityypille nopearytminen Suzuki-metodi on venäläistä viulukoulua soveltuvampi menetelmä. Kaikki aistit huomioonottava Colourstrings-metodi näyttäisi soveltuvan molemmille temperamenttityypeille.

Toinen merkittävä havainto oli esiintymisten oppilaan motivaatiota edistävä vaikutus. Lisäksi ryhmäopetustilanne näyttäisi merkittävästi parantavan oppimissuoritusta – ainakin tässä tutkimusasetelmassa, jossa oppilaiden soittotaito oli samalla tasolla ja jossa temperamenttityypit täydensivät toisiaan.

Tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että viulunsoiton alkeisopettajan olisi hyödyllistä olla

tietoinen sekä omasta että oppilaansa temperamentista ja soveltaa opetustapaansa niihin sopiviksi.

Kirjallisen työni prosessi on ollut pitkä. Se alkoi Helka Kymäläisen johdolla, suorittaessani Instrumenttiopettajan pedagogisia opintoja pari vuotta sitten. Näihin opintoihin kuului seminaarityö jossa tarkastelin kolmea alkeisopetusmenetelmää. Halusin hyödyntää tätä tietoa myös tässä kirjallisessa työssäni koska olin päässyt hyvin vauhtiin alkeisopetusmenetelmien tutkimisessa. Olen aina ollut kiinnostunut ihmisten välisestä kommunikoinnista ja psykologiasta. Erityisesti lasten kanssa tekeminen on ollut minulle antoisaa. Yhdessä kirjallisen työni ohjaajan, Ulla Pohjannon kanssa löysimmekin kiinnostavan idean lähestyä näitä menetelmiä uudella näkökulmalla: tein toimintatutkimuksen kahdesta erilaisesta temperamenttityypin oppilaasta ja kokeilin näiden menetelmien soveltuvuutta näihin oppilaisiin.

On mielestäni tärkeää, että tutkijoina ja opettajina toimii henkilöitä joilla on laaja kokemus erilaisista viulistin toimeenkuvista. En myöskään haluaisi kategorisoida liikaa sitä minäkalaiset temperamenttityypit sopivat paremmin muusikolle kuin toiset, koska viulistinkin toimenkuva voi olla hyvin monenlainen; pienten oppilaiden opettamista, solistina tai kamarimuusikona soittamista tai isossa orkesterissa tuttisotajaan, jne. Siksi tarvitaan mielestäni kaiken tyyppisiä temperamentti-viulisteja. Joidenkin viulistien temperamentti soveltuu joihinkin työtehtäviin paremmin kuin toisiin. Kaikissa viulistin eri tehtävissä tarvitsee viulisti kuitenkin hyvät perustaidot ja eväät soittotaidolle, jotta pystyy toteuttamaan musiikkia omalla toivotulla tavallaan. Tässä alkeisopetuksella on suuri merkitys.

Monipuolisuus

Itse koen mielekkääksi ja opettavaiseksi toteuttaa muusikkouuttani monipuolisesti. Olen viime vuosina tehnyt taiteellista tohtorintutkintoa, opettanut sekä lapsia että ammattiopiskelijoita,

soittanut Radion Sinfoniaorkesterissa, eri kamarimusiikki yhtyeissä, solistina sekä toiminut Wegelius kamarijousien taiteellisenä johtajana. Mielestäni kaikki nämä eri työtehtävät tukevat toisiaan ja vaikka välillä muuntautuminen esimerkiksi vapaasta ja rohkeasta solistista tarkkaan yhteissoittoon isossa orkesterissa voi tuntua isolta ja raskaalta muutokselta, haluan kuitenkin jatkaa samalla tavalla tulevaisuudessakin. Tällä tavalla koen että kehityn monipuolisesti ja pystyn toteuttamaan itseäni kaikilla osaamisalueillani. Olen myös huomannut että eri viulistin rooleissa tulee minussa esille erilaisia temperamenttipiirteitä. En halua että temperamenttini kuitenkaan rajoittaa valintojani-se viulistinrooli joka tuntuisi temperamentilleni luontevimmalta, ei välttämättä

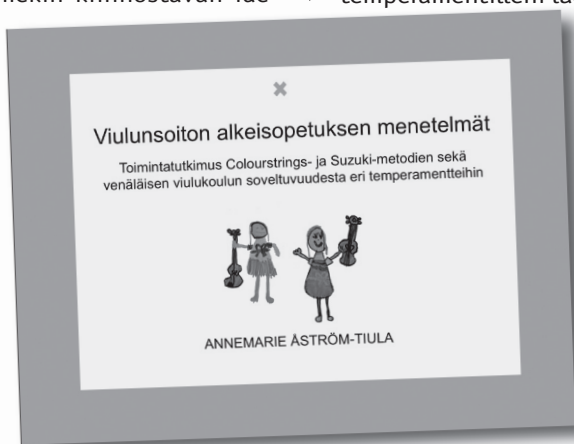
kuitenkaan olisi viulistisesti minulle tarpeeksi haastava.

Olen saanut apua kirjalliseen työhöni myös tarkastajiltani Sirpa Lannes-Tukiaiselta, Katarina Nummelta sekä Tapani Heikinheimolta. Tapasin ensimmäisen tarkastajani, Sirpa Lannes-Tukiaisen marraskuussa 2015. Meillä oli lämminhenkinen ja positiivinen ta-

paaminen, jossa Sirpa kertoi iloitsevänsä siitä, että olin tarttunut aiheeseen, joka hänen mielestään oli erittäin tärkeä ja ajankohtainen. Hänen toiveensa oli, että työni päättyisi jokaiseen Suomen musiikkiopistoon, jotta opettajat tiedostaisivat kuinka tärkeää on opettaessa ottaa lapsen erityispiirteet huomioon. Puhuimme siitä kuinka surullista ja vahingollista oppilaalle voi olla, mikäli opettaja väkisin yrittää muuttaa ja opettaa oppilasta tietynlaiseksi vain yhtä menetelmää käyttäen. Pahimmillaan menetelmän epäsoveluvuudesta johtuen sekä oppilaan itsetunto että rakkaus musiikkia kohtaan voivat kadota.

Valitettavasti Sirpa Lannes-Tukiaisen kuoli yllättäen 23.12.2015. Sirpan opit jäivät elämään, samoin kuin muistot hänen kokonaisvaltaisesta ja lämminhenkisestä persoonastaan. Yritän toteuttaa näitä ominaisuuksia opetuksessani ja viiedä eteenpäin Sirpan sydämellistä sanomaa musiikkia ja oppilaita kohtaan. ■

Annemarie Åström



Tuoreen alttopedagogin ajatuksia...

Olen keväällä 2016 Metropolia ammatti-korkeakoulusta valmistunut uunituore alttoviulupedagogi. Tällä hetkellä viimeistelen maisterin tutkintoani Sibelius-Akatemiassa Atso Lehdon johdolla. Kun aloitin opintoni Sibelius-Akatemiassa 2010, mahtipontinen tarkoitukseni oli tietysti tulla suureksi alttoviulutaiteilijaksi. Jo varhaisessa vaiheessa opintojani huomasin kuitenkin kiinnostuvani enemmän ja enemmän pedagogiikasta solististen opintojen ohella. Kun muutama vuosi sitten pääsin maistamaan täysipäiväisen opettajan työtä musiikkiopistossa, vei opetustyö minut lopullisesti mennessään.

On toki myönnettävä, että kahden koulutuksen yhdistäminen yhteen kalenteriin ei ole aivan ongelmatonta. Olen silti omalla kohdallani kokenut, että solistiset ja pedagogiset opinnot ovat tukeneet hyvin toisiaan matkan varrella. Oppilaiden kanssa saa aina uudestaan pohtia ja löytää ratkaisuja soiton peruskysymyksiin, joita opintojen loppuvaiheessa ei muuten tulisi välttämättä enää pohdittua tai kyseenalaistettua. Ja mikä parasta, jokainen oppilas kokee soittamisen aina omalla tavallaan, oman persoonansa ja kehonsa kautta. Niinpä ratkaisuja soittamisen haasteisiin on etsittävä kunkin oppilaan kanssa hieman eri tavoilla. Näin pysyy itselläkin mieli avoimena, ja uusia näkökulmia löytyy jatkuvasti myös omaan soittoon ja harjoitteluun. Toisaalta aktiiviseen opiskeluun kuuluva jat-

kuva itsensä kehittäminen soittajana ja muusikkona tuo oman lisävärinsä opetustyöhön. Harjoituskopissa saadut "ahaa-elämykset" ovat tuoreena mielessä, ja niitä on helppo soveltaa oppilaiden käyttöön. Usein tulee pohdittua samoja asioita kahdesta eri näkökulmasta, toisaalta itse soittajana ja esittävänä muusikkona, ja toisaalta opetustilanteessa oppilaiden kannalta. Voisi sanoa, että parhaina päivinä soittaja ja pedagogi minussa käyvät vuoropuhelua ja inspiroituvat toisistaan. Huonona päivänä ne tietysti ovat eri mieltä, mutta huumorilla siitäkin selvitään.

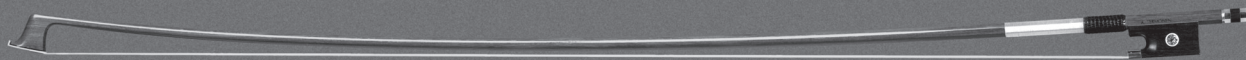
Olen kokenut hyvänä puolena opiskelun ja opettamisen yhdistämisessä myös sen, että opintojeni loppuvaiheessa olen ehtinyt lisäksi keikkailla monipuolisesti hyvin erilaisissa orkestereissa. Parhaimmillaan työn alla ovat samaan aikaan pikkuoppilaan soitonopiskelun alkumetrit ja ammatti-orkesterin konsertissa soiva lopputulos. Koen, että tämä on laajentanut näkökulmiani molempiin suuntiin, sekä soittajana että pedagogina. Samalla mielessä pysyvät opettaessa myös orkesterimuusikon työssä tärkeät asiat sekä orkesterisoittamisen eri kulttuurit orkesterista ja sen työskentelytavoista riippuen.

Itse asiassa tätä kirjoittaessani alkaa tuntua, että ehkä kahden tutkinnon sovittaminen päällekkäin ei loppujen lopuksi ollutkaan yhtään hুলumpi ajatus. Siitäkin huolimatta, että opiskeluaika vähän venyy ja paukkuu, ja aika ylipääntänsä tuntuu välillä loppuvan kesken. Jospa lopussa seisoo kiitoksen lisäksi hieman avarakatseisempi ja monipuolisempi heppu. ■

Sameli Vettenranta

jousenrakentaja
Antti Termanen
Helsinki

jousia viululle, alttoviululle ja sellalle



puh. 050 408 4347 antti.termonen@gmail.com www.anttitermonen.com

Antoisat neljä vuotta Musiikki- ja draamainstituutissa

Musiikki on aina ollut iso osa elämäni. Kun olin pieni, äitini ja isoäitini lauloivat minulle paljon, ja rakkaus musiikkiin on lähtenyt kotoa asti. Varsinaisen soittoharrastuksen aloitin kuitenkin muskariopettajani innoittamana. Hän oli huomannut, kuinka paljon nautin musisoimisesta, ja kysyi äidiltäni, oliko tämä koskaan ajatellut minulle soittoharrastusta. Ei mennyt kauaa, kun löysin itseni Itä-Helsingin musiikkiopiston pääsykokeista.

Viulu valikoitui soittimeksi myös muskariopettajani ehdotuksesta – hän oli huomannut, että minulla on tarkka korva ja suositteli tästä syystä jousisoitinta. Viulutunnit aloitin 7-vuotiaana. Sinä aikana, jona olin Itä-Helsingin musiikkiopiston oppilaana, opettajani vaihtui useaan kertaan. Joskus pysyvyys olisi ehkä ollut hyvä asia mutta toisaalta jokainen opettaja antoi omat näkemyksensä ja jotain omaa soittooni, ja rikastutti näin musiikkiharrastustani.

Musiikkiopistason suoritin syksyllä 2012 opettajanani **Heidi Mantere**. Saman vuoden heinäkuussa sain tietää, että minut oli valittu opiskelemaan Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituuttiin musiikkipedagogin opintoihin pääaineena viulu ja instrumenttiopetus. Tunne oli sanoin kuvaamaton – en meinannut uskoa että olin juuri saanut opiskelupaikan. Edessä olisi muutto Helsingistä Lahteen ja opintojen aloittaminen uudessa koulussa, uuteen opettajaan totuttelu sekä valmistautuminen työelämään. Olin todella innoissani kaikesta uudesta.

Musiikkipedagogin opinnot koostuivat muun muassa viikoittaisista soitotunneista, musiikin teorian tunneista, kasvatustieteiden kursseista,

opetusharjoittelusta sekä orkesterisoitosta ja yhteismusisoinnista. Kapellimestarinamme Lahden nuoressa sinfoniassa toimi **Esa Heikkilä**. Orkesterikonserttien ja keikkojen lisäksi sain olla mukana myös muissa hienoissa produktioissa, kuten esimerkiksi ”Taikamoinen” -satunäytelmässä, joka tehtiin yhteistyössä Kaarisilta RY:n kanssa, sekä ”Prinsessa ja villijoutsenet” -satuoopperassa. Perustimme opiskelukavereiden kanssa SOMA-jousikvartetin ja pääsimme soittamaan muun muassa Lahden Bach-kuoron ja Lauttasaaren laulajien kanssa lukuisten yksityistilaisuuksien ja muiden keikkojen lisäksi. Kaikki konsertit ja produktiot, joihin pääsin osallistumaan, toivat arvokasta kokemusta esiintymisestä ja keikkailusta.

Ilmapiiri koulussa oli mielestäni ihanteellinen hyvälle oppimiselle ja antoisalle opiskelulle – tilat olivat hyvät, opiskelijat tukivat toisiaan ja opettajien tuki sekä ammattitaito teki opiskelusta mukavaa ja mieleistä. Soitonopettajanani ammattikorkeakoulussa toimi **Ulla-Maija Hallantie**. Oman haasteensa opiskeluun toi koulun lakauttaminen. Opiskeluajataulusta oli pidettävä tarkkaan kiinni ja kurssit käytävä ajallaan. Kurssien tarjonta ei myöskään ollut enää niin kattava kuin joskus aikaisemmin. Opiskelijat vähenivät vuosi vuodelta ja oli surullista nähdä, kun koulu kuihtui kasaan. Positiivisena puolena oli kuitenkin se, että vähäisen opiskelijamäärän vuoksi kaikki tunsivat toisensa – olimme tiivis porukka, joka toisiaan tsemptäen vei opiskelut loppuun asti.

Oman opettajuuteni löytäminen alkoi oikeastaan jo ennen korkeakouluopintojen alkua. Pidän lukion jälkeen väli vuoden ja tein luokanopettajan sekä kielten opettajan sijaisuuksia. Työskentelin myös koulunkäyntiavustajana erityisluokassa. Viulunsoittoon ja sen opettamiseen keskityimme didaktiikkatunneilla, ja loistava ja kannustava opettaja, monipuoliset tunnit sekä opintoretket antoivat hyvät eväät opettajuuteen. Osallistuimme esimerkiksi Suomen jousisoitinopettajat



RY:n vuorovaikutuspäiville ja kävimme Käpylän musiikkiopistossa seuraamassa Suzuki-opetusta.

Omaa opettamista tuki paljon myös niin sanottu demotunnit – jokainen tuli vuorollaan oman oppilaansa kanssa didaktiikkatunnille ja opettaja sekä opiskelutoverit antoivat palautetta tunnin jälkeen. Opiskeluihin kuului myös viulutuntien observointia eri opettajien tunneilla. Itse observoin tunteja muun muassa Lahden konservatoriossa, Lahden musiikkiopistossa sekä Itä-Helsingin musiikkiopistossa ja sain paljon hyviä vinkkejä ja ideoita omaan opettamiseen. Niin kuin jo aiemmin kerroin, minulla itselläni on ollut monta opettajaa ja näen sen suurena rikkautena. Olen nähnyt heidän opetustyyliä ja pitänyt itselläni parhaimmaksi toteamani metodit ja tavat opettaa.

Valmistuin nyt marraskuussa musiikkipedagogiksi ja jään lämmöllä muistelemaan opiskeluaikaa. Neljä ja puoli vuotta Musiikki- ja draamainsittuutissa olivat erittäin antoisat ja aika meni todella nopeasti. Itsenäistyin ja kasvoin sinä aikana niin ihmisenä, soittajana, muusikkona kuin opettajanakin, ja tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Tulevaisuus on vielä hieman auki. Tällä hetkellä minulla on kaksi yksityisoppilasta ja työskente-

len eläinkaupassa. Haaveena olisi tehdä maisterin opinnot jossain vaiheessa ja saada enemmän oppilaita sekä mahdollisesti tuntiopettajan paikka musiikkiopistosta tai konservatoriosta.

Itä-Helsingin musiikkiopisto ja siellä opiskelu nuorempana innoitti minua osallistumaan kansainväliselle Colourstrings-kurssille elokuussa 2016. Suunnitelmissani on käydä kaikki kolme vaihetta läpi ja saada täysi pätevyys Colourstrings-opettajuuteen. Itä-Helsingin musiikkiopisto ja sen henkilökunta on toiminut innoittajani viulistin ja opettajan urallani musiikkiopisto ajoista lähtien. Opin paljon myös viimeisimmältä opettajaltani Ulla-Maija Hallantieltä – ihailin suuresti hänen tapaansa opettaa. On mielenkiintoista nähdä mistä sitä loppujen lopuksi itsensä löytääkään.

Musiikki ja viulunsoitto on antanut elämäni paljon iloa, sisältöä, onnistumisen kokemuksia, itsevarmuutta ja hienoja elämyksiä. En olisi tässä ilman perheeni, sukulaisteni ja ystäväni tukea, sekä niiden mahtavien opettajien, joiden kanssa minulla on ollut mahdollisuus tehdä töitä. ■

Sara Mäkelä

Oppilaat ovat myös meille sydämen asia.

**Laadukkaat, huolellisesti trimmatut oppilassoittimet ja -jouset
kaikissa hintaluokissa ...**

Jay Haide, Tononi, SieLam, Paesold, Knoll, Dörfler...

... laaja valikoima apuvälineitä hyvään soittoergonomiaan ...

Kun, Viva la Musica, Wittner, Wolf, Bonmusic, Bow Hold Buddies, Strad Pad...

... kielet, nuotit ja tarvikkeet aina edulliseen hintaan!

Pirastro, Thomastik, Larsen, D'Addario, Jargar, Prim...

**Hyvät kokeilumahdollisuudet Turun ja Helsingin
myymälöissämme, sekä Postin ja Matkahuollon
välityksellä ympäri Suomen.**



SOITIN LAINE OY
/ HELSINKI

POHJ. RAUTATIEKATU 11
00100 HELSINKI
☎ 0290 80 2443

pauliina.laulajainen@soitinlaine.fi

SOITIN LAINE OY
/ TURKU

MAARIANKATU 10
20100 TURKU
☎ 0290 80 2405

katri.pajala@soitinlaine.fi

HUOM.
UUDET PUHELINNUMEROT!

VERKKOKAUPPAMME
ON AVOINNA 24h/7.



WWW.SOITINLAINE.FI

Musiikin taikaa lakeuksilla



Viime kesänä Limingan musiikkileiri juhli 50-vuotista taivaltaan juhlaleirin merkeissä. Musiikkileirit ovat lapsille ja nuorille tärkeitä kokemuksia ja parhaimmillaan innostus musiikkia kohtaan säilyy kesän jälkeen myös läpi syksyn ja talven, innostaen ja motivoiden soittamaan. Limingan leiri kokosi yhteen kaiken ikäisiä ja tasoisia soittajia: leirimuskariin pääsi osallistumaan jopa 1–2-vuotiaana, musiikkikurssille saattoi osallistua orkestrisoittimen lisäksi harmonikalla ja pianolla, tarjolla oli myös mestarikursseja, leiriorkestereita oli yhteensä viisi.

Viime kesänä Limingan musiikkiviikot -konserttisarjan teemana oli rohkeus. Leiriviikon mittaan konsertteja oli päivittäin useita ja niissä pääsivät esiintymään pääsivät lähes kaikki, niin leiriläiset kuin opettajatkin. Oppilaiden äänet -konsertissa kuultiin muun muassa leirille osallistuneen 16-vuotiaan **Santeri Muonan** *Kettu*-sävellys. Muona soittaa viulua ja hän osallistui Limingan leirille neljättä kertaa. Santeri kertoo, että oli mahtavaa kuulla oma teos esitettynä konsertissa.

Santeri lisää, että soittokokemukset Limingan leirin sinfoniaorkesterin kanssa ovat olleet yleensä kesän parhaimpia hetkiä. "Varsinkin kun soitim-

me Ravelin *La Valsen* ja Sibeliuksen 6. *sinfonian*. Näiden kappaleiden esittäminen on ollut myös yksi niistä kokemuksista, joiden vuoksi olen valinnut klassisen musiikin pitkän ja vaikeakulkuisen polun", Santeri paljastaa. Santeri opiskelee Kuopion taidelukio Lumitissa ja kertoo säveltävänsä silloin, kun opiskeluiltaan ja viulunsoitoltaan ehtii. Tällä hetkellä Santeria inspiroivat säveltämään mm. maalaustaide, runot, eri maiden mytologiat ja filosofinen ajattelu.

Sinfoniaorkesterissa soittaminen on ollut monille soittajille yksi leirin kohokohdista. 19-vuotias viulisti **Luukas Hiltunen** osallistui Limingan musiikkileirille kolmatta kertaa ja hänen mukaansa nimenomaan sinfoniaorkesteri tekee leiristä erityisen. Luukas kertoo, että yksi parhaista asioista leirillä oli kokoontua aamuisin yhteisiin harjoituksiin, joissa kapellimestari johdatti nuoret muusikot sävelten ja nuottien taakse innostavalla tyyllillään.

Limingan leirin sinfoniaorkesterin kapellimestarina toimi neljäntenä perättäisenä kesänä **Mikk Murdvee**. Murdvee kertoo, että työskentely nuorten kanssa on erittäin palkitsevaa. Puolitoista viikkoa on lyhyt aika nittoa eritasoiset soittajat yhteen, mutta Murdvee sanoo että kehityskaari leirin aikana on etenkin viime vuosina ollut huiuma ja leirit ovat huipentuneet hienoihin konsertteihin.

Huילisti **Lotta Kyrönaho** osallistui Limingan leirille neljättä kertaa. 19-vuotiaan huילistin mielestä leirillä parasta oli päästä soittamaan orkesterissa, jossa oppi uutta ja kehittyi soittajana sekä tietysti ihanat ihmiset. Mikä sitten leiriläisten mielestä oli vaikeaa? Luukas Hiltusen mielestä kaikkein vaikeinta leirillä oli yhdistää vapaa-aika ja työnteko. Haastetta loi myös se, kuinka saada sekä soolo-ohjelmisto että orkesteristemman kuulostamaan hyvältä. Kyrönahon mukaan vaikeaa oli soittaa ensimmäisissä orkesteriharjoituksissa kun kappaleet olivat vielä uusia, mutta toisaalta oli palkitsevaa kun leiriviikon myötä kappaleet alkoivat sujua ja kuulostivat hienoilta ja jopa ennakkoluuloja herättänyt kappale, J. Williamsin *Star Wars*, oli Kyrönahon mukaan lopulta kivaa soitettavaa.

Soiton lisäksi leiriohjelmaan kuului pilatesta, hyvää ruokaa, konsertteja ja uusia kavereita. On tärkeää, että vaikka leirillä soitetaan päivät pit-

kät, päiviin mahtuu myös muuta ohjelmaa, erilaisia konsertteja ja hauskanpitoa. Leiriläiset ja kapellimestari ovat yhtä mieltä siitä, että parasta Limingassa on ollut leirin oma ainutkertainen henki ja tunnelma, jota on vaikea sanoin kuvaila. On hienoa, että 50 vuoden ajan Limingan leiri on kerännyt lakeuksille nuoria innostuneita soittajia, jotka ovat saaneet nauttia ikimuistoisesta leiritunnelmasta ja upeasta musiikista.

Jälkikirjoitus

Syyskuun 26. päivänä Limingan Musiikkiyhdistys ry julkaisi lehdistötiedotteen, jossa kerrotaan että yhdistys ei enää jatka leirin tuottajana. Näin ollen 50-vuotisjuhlaleiri jäi viimeiseksi yhdistyksen järjestämäksi leiriksi. Leirin järjestäminen ei ole ollut enää taloudellisesti järkevää, koska avustukset ja kunnan tuet ovat pienentyneet jatkuvasti.

Ruut Visti



50 vuotta nuottitelinevoimistelua Limmingan lakeuksilla

– Limingan musiikkiyhdistys ry ei enää jatka musiikkileirin tuottajana

Limmingan musiikkiyhdistys ry:n hallitus käsitteli syyskokouksessaan mahdollisuuksiaan jatkaa musiikkileiriä. Nykyisellä tavalla järjestetty suurleiri ei ole taloudellisesti elinkelpoinen avustusten ja kunnan tuen pienentyessä jatkuvasti, eikä musiikkiyhdistys voi enää lähteä tuottamaan leiriä.

Kesän 2016 50-vuotisjuhlaleiri jäi viimeiseksi Limingan musiikkiyhdistyksen järjestämäksi leiriksi Limingan lakeuksilla. Musiikkiviikkojen toiminnanjohtaja Heidi Mantere haluaa kiittää kaikkia leirille ja sen tekemiseen osallistuneita 50-vuotisen musiikkileiritapaaleen varrelta.

“Kesällä 2016 järjestetty sinfoniaorkesterileiri onnistui edelliskesien tapaan upeasti, mistä suuri kiitos musiikkileirille osallistuneille oppilaille sekä opettajakunnalle kapellimestareineen. Kiitokset myös musiikkileirin ideoineille 60-luvun kulttuu-

*Limingan
musiikkiviikot*

rivaikuttajille ja heidän perheilleen. Erityiskiitos Limingan musiikkiyhdistys ry:n hallituksen jäsenille sekä kaikille musiikkileirillä toimineille yhteistyökumppaneita unohtamatta.

- ta. Olisipa upeaa, mikäli paikallinen Limingan
- musiikkiopisto lähtisi kehittämään kesäleiriperin-
- teitä tulevaisuudessa kunnan nykyistä vahvem-
- malla taloudellisella tuella”, Mantere sanoo.
- Vuonna 1966 perustettu Limingan musiikkileiri on Suomen vanhin vuosittain järjestettävä sin-
- foniaorkesterileiri. Musiikkileirin pääpaino on ol-
- lut orkesterityössä sekä oman instrumentin tai ka-
- marimusiikkiryhmän päivittäisissä tunneissa. ■

Limingan musiikkiyhdistys ry

Lisätietoja: Toiminnanjohtaja Heidi Mantere,
musiikkiviikot1@gmail.com

Kummitus Oopperassa

Joensuun konservatorio toteutti helmikuussa 2016 yhdessä Joensuun Tanssiopiston ja Keski-Karjalan musiikkiopiston kanssa kuvitetun konsertin ”Kummitus Oopperassa”. Produktio oli lyhennetty ja helpotettu versio Andrew Lloyd Webberin Oopperan kummituksesta ja se esitettiin oppilasjousiorkesterin, yhdeksän tanssijan ja kolmen laulusolistin voimin.

Opetushallituksen apurahan turvin tehty hanke ideoitiin 5 opettajan ja ohjaajan yhteistyönä. Esiintyjät olivat solisteja lukuun ottamatta iältään noin 10–16-vuotiaita.

Idea produktion tekemiseen lähti Joensuun konservatorion Orkesteri X:n tarpeista. Tavoitteena oli tehdä nuorten kanssa näytösluonteinen hanke tanssijoiheen ja solisteineen. Kansallisoopperassa 2015 alkanut menestysmusikaali Oopperan Kummitus toimi suurena innoittajana. Oopperan Kummituksen musiikki klassisen musiikin elementteineen nivoutuneena taidokkaasti populaarimusiikkiin ja rockiin – voisiko kiitollisempaa materiaalia olla 10–16-vuotiaille orkesterilaisille?

Opetushallitukselta saatu apuraha mahdollisti produktion taloudellisen toteuttamisen ja ohjaajaksi palkattiin Jari Salokangas. Esityksestä muotoutui tiivis, 50 minuutin mittainen näyttämöllinen teos missä Oopperan kummituksen tarina kuljetettiin ääninauhalta tulevan kertojan avulla. Laulusolisteina olivat konservatorion toisen asteen opiskelijat **Tilda Santapakka** (Christine), **Sami Rynnänen** (Kummitus) ja **Valtteri Himanen** (Raoul), Pariisin oopperan orkesterina Joensuun konservatorion Orkesteri X ja oopperan tanssijoina Joensuun Tanssiopiston yhdeksän klassisen baletin tanssijaa.

Harjoitukset aloitettiin syksyllä 2015 ja helmikuussa 2016 Kummitus Oopperassa sai ensi-iltansa.

Kummitus Oopperassa sai suuren suosion, kaikki kolme Joensuun esitystä varattiin loppuun minkä johdosta järjestettiin vielä ylimääräinenkin näytös. Näytösten välissä esitys vietiin myös kouluihin Varkaudessa ja Mikkelissä. Kaikkinensa Joensuun projektin näki yli tuhatpäinen yleisö. Konserttimatkalla esiintyjät pääsivät näkemään myös Kansallisoopperan Oopperan kummituksen

ja tutustumaan oopperatalon kulusseihin osana yleisöyhteistyötä mikä oli nuorille ainutkertainen elämys.

Hankkeen tavoitteet ja niiden toteutuminen

Hankkeen tavoitteena oli luoda lastenkulttuuria suuressa mittakaavassa, monipuolistaa taiteen perusopetusta maakunnassa ja tutustuttaa tulevaisuuden kulttuuripalvelujen käyttäjiä Kansallisoopperaan. Jälkeenpäin tehdystä kyselytutkimuksesta ilmeni, että produktio innosti ja motivoi poikkeuksetta kaikkia esiintyjä, joista monet paneutuivat vapaa-ajallaankin innolla Webberin musiikkiin.

Näin jälkikäteen ajateltuna projektillamme oli valtavan suuri pedagoginen arvo. Sen lisäksi, että orkesterilaisilla oli harvinainen mahdollisuus tehdä näin mittava produktio, orkesterin jäsenet saivat mahdollisuuden kokea onnistuneen yhdessä tekemisen.

Sosiaalisten suhteiden vahvistuminen oli nähtävillä kautta linjan, solistien ja koko orkesterin yhteen hengittäminen oli aistittavissa sekä kappellimestarin seuraaminen parantui. Halu tehdä musiikkia, luoda ja hioutua yhteen alkoi olla selvästi nähtävillä. Useat näytökset paransivat myös orkesterilaisten keskittymiskykyä – ’ammattilaisen’ ote omaan suoritukseen tuli ikään kuin automaattisesti.

Ei jäänyt epäselväksi että yhteishenki ja musiikilliset tavoitteet lisäävät harrastusmotivaatiota.

Tavoitteenamme oli houkutella paras esiin soittajista – mielestämme onnistuimme tässä erinomaisesti.

• • •

Hankkeen suunnittelu ja musiikin johto **Sanna Kainulainen** ja **Katri Kaihola**, musiikin muokaus- ja koreografit **Olli Hirvikangas**, **Maiju Virkunen** ja **Eeva-Maria Häyhä** ja ohjaus, lavastus, puvustus, valo- ja äänitekniikka **Jari Salokangas**. ■

Joensuussa 27.10.2016,

Sanna Kainulainen & Katri Kaihola

Joensuun konservatorion Orkesteri X, Joensuun Tanssiopisto
ja Keski-Karjalan musiikkiopisto esittävät

KUMMITUS OOPPERASSA

Otteita Andrew Lloyd Webberin oopperasta Phantom of the Opera

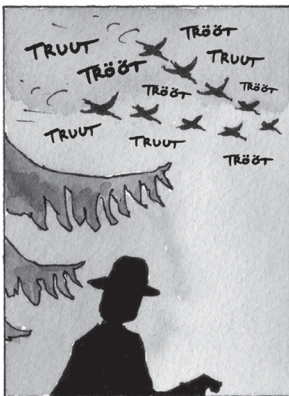
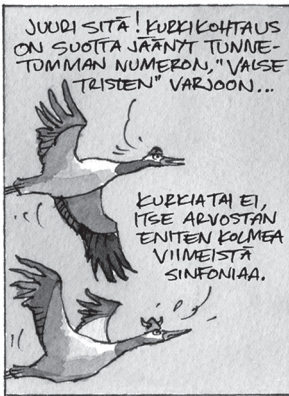
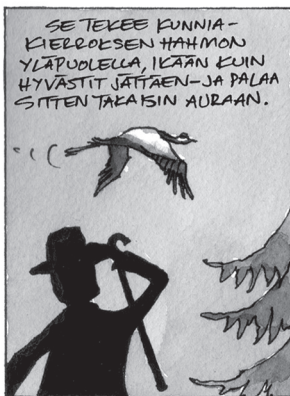
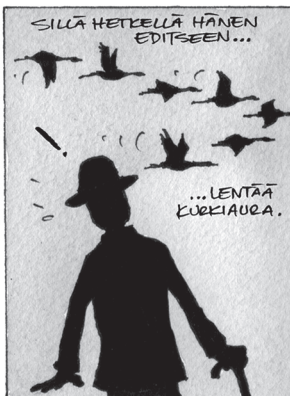


◆ **Tilda Santapakka** sopraano ◆ **Valtteri Himmanen** tenori ◆ **Sami Ryynänen** baritoni ◆
◆ Ohjaus, puvustus ja lavastus **Jari Salokangas** ◆

Joensuun konservatorion salissa

Esitykset: **ENSII-LTA** su 14.2.2016 klo 14 ja klo 16
su 28.2. klo 14. Tervetuloa!

Vapaa pääsy! Varaa liput ennakkoon konservatorion kirjastosta.



ostinato
nuottikauppa • sheet music shop

OSTINATO NUOTTIKAUPPA
Tykistönkatu 7, 00260 Helsinki
Puh. (09) 443 116
ostinato@ostinato.fi

ostinato.fi

**Nuotit helposti
kotiin postitse!**

ostinato [-a ' -](it., = itsepäinen, taipumaton, jukuripäinen, sitkeä, peräänantamaton), *mus.* yhä uusiintuva saman sävelaiheen kertaaminen, säestävien äänien vaihtelevasti liikkuess.



Soitinmyynti • Soitinhuolto • Restaurointi • Korjaus

Soittimet huoltaa ja korjaa viulunrakentaja Lauri Kallinen
p. **045 869 9494**

Toonika Oy
Riihitontuntie 14
02200 ESPOO
www.toonika.fi
www.facebook.com/toonika.fi



TOONIKA

*Meidän kauttamme löydät soittimet ja tarvikkeet
oppilaallesi parhaaseen mahdolliseen hintaan, laatutakuulla.*



Professional in fine stringed instruments since 1968

Risto Vainio Oy



Apollonkatu 21
00100 Helsinki
Finland
p. +358 9 447 226

www.ristovainio.com
info@ristovainio.com